Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Volsvertegenwoordiger De Jaegerelaan
(Kortrijk, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019K240
November 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Aaron Willaert, Wouter Van Goidsenhoven, Clara Thys

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1 Resultaten van het bureauonderzoek 8

1.1 Administratieve gegevens 8
1.2 Onderzoeksopdracht 10

1.2.1 Doelstelling 10
1.2.2 Onderzoeksvragen 10
1.2.3 Juridische context 10
1.2.4 Randvoorwaarden 12
1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein 12

1.3 Werkwijze en strategie 13

1.3.1 Methode 13
1.3.2 Fysisch geografische situatie 13
1.3.3 Historische context en bekende archeologie 13
1.3.4 Archeologische indicatoren 13
1.3.5 Verstoringshistoriek 14
1.3.6 Introductie tot het projectgebied 15

1.3.6.1 Ruimtelijke situering 15
1.3.6.2 Geplande werken 16

1.4 Assessmentrapport 24

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie 24

1.4.1.1 Landschappelijke situering 25
1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie 30
1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie 31
1.4.1.4 Bodemvormingsprocessen 32

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis 33

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden 33
1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen 38
1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen 40
1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen 44

1.5 Synthese 48

2 Bibliografie 50

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....9
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 9
Figuur 3: GGA weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt). 11
Figuur 4: kadasterplan met aanduiding studiegebied opgenomen binnen archeologienota met ID 630 (Pype, P. 2016. Kortrijk Minister De Taeyelaan, ABO, p.10). 11
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt). 15
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt). 16
Figuur 7: Projectgebied gezien vanaf de Frans Vanderlindenlaan (©Google Streetview).....17
Figuur 8: Wegenis ten zuiden van het oostelijke gebouw (©Google Streetview).....17
Figuur 9: Plangebied gezien vanaf de Minister De Taeyelaan. Er zijn duidelijke sporen van werfverkeer waarneembaar. (©Google Streetview, juni 2018). 18
Figuur 10: Plangebied gezien vanaf de Volksvertegenwoordiger De Jaegerelaan. Het centrale gebouw is nog niet waar te nemen. (©Google Streetview, 2014). 18
Figuur 11: Bouwput centraal gebouw vlak voor het gieten van de funderingsplaat. De verbinding met de garagestraat is duidelijk zichtbaar (bron: opdrachtgever).....19
Figuur 12: Werkzaamheden tijdens aanleg centrale gebouw. Het ondergronds niveau is duidelijk waar te nemen (bron: opdrachtgever). 19
Figuur 13: Centraal gebouw, huidige toestand (bron: opdrachtgever). 20
Figuur 14: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt). 21
Figuur 15: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt). 22
Figuur 16: Inplantingsplan (bron: opdrachtgever). 23
Figuur 17: Plan rioleringen. Het rood tracé betreft de nieuw aan te leggen riolering. 23
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt). 26
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt). 27
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt). 27

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt). 28
Figuur 22: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt). 28
Figuur 23: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt). 29
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..30
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). .31
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....32
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 1,2 kilometer (Bron: Geopunt).....33
Figuur 14. Kortrijk in de Karolingische periode (9de eeuw). Het winterkamp van de Noormannen is aangeduid in groen, de limiet van de waterrijke zone in blauw (DESPRIET 2008, fig. 9).....38
Figuur 15: Situering van de middeleeuwse stadskern met het grafelijk domein (geel), de dwangburcht (geel), de O.L.V-kerk (geel) het begijnhof (rood). Toestand ca. 1350. Het plangebied situeert zich buiten deze stadskern. 39
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt). 40
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt). 41
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op een plan van 1828 (Bron: Geopunt).....41
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt). 42
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt). 42
Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....43
Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt). 43
Figuur 35: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....44
Figuur 36: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....45
Figuur 37: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....45
Figuur 38: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....46

Figuur 39: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt). 46
Figuur 40: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt). 47

TABELLENLIJST

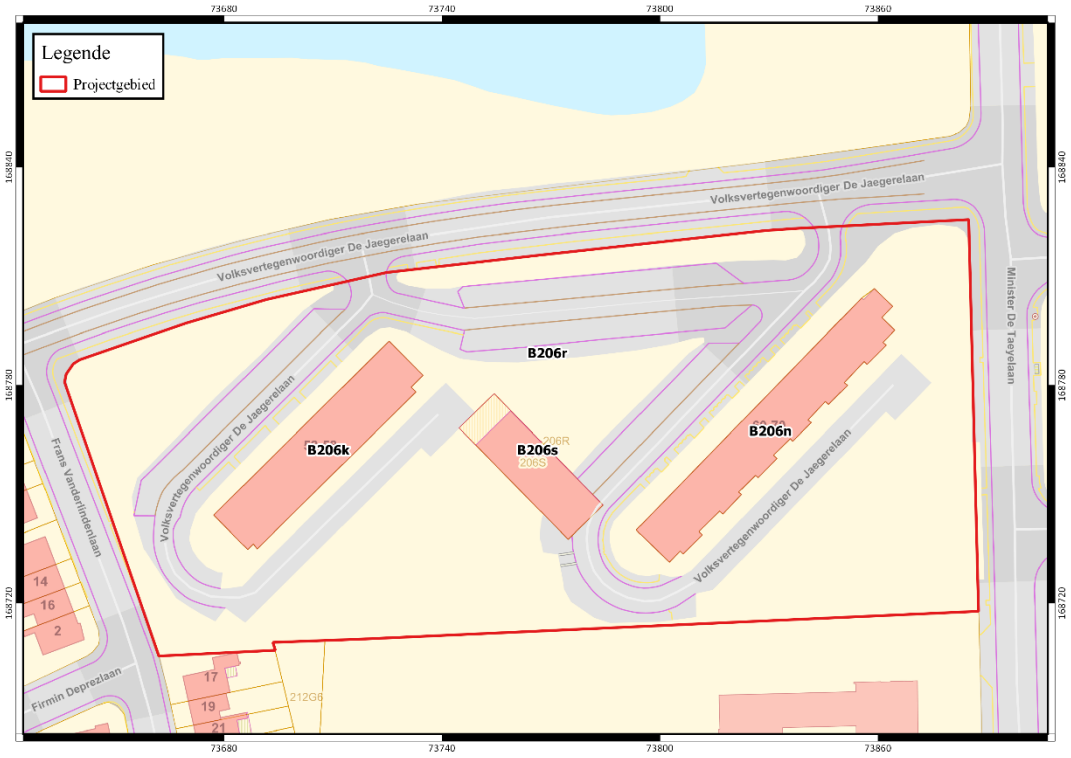
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 8
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens. 24

1 Resultaten van het bureauonderzoek

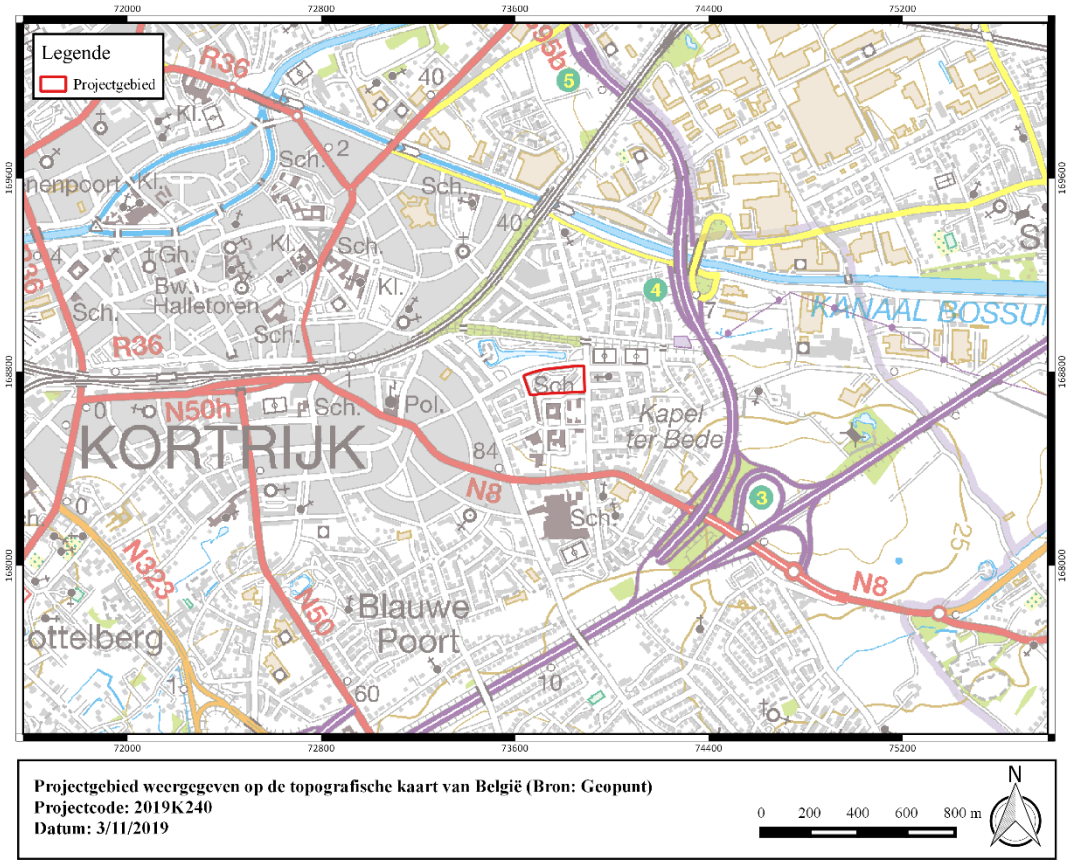
1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Kortrijk
	Deelgemeente	/
	Postcode	8500
	Adres	Volksvertegenwoordiger De Jaegerelaan 8500 Kortrijk
	Toponiem	Volsvertegenwoordiger De Jaegerelaan
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X_{min} = 73624 Y_{min} = 168683 X_{max} = 73906 Y_{max} = 168879
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Kortrijk, Afdeling 3, Sectie B, nr's: 206k, 206s, 206r, 206n Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

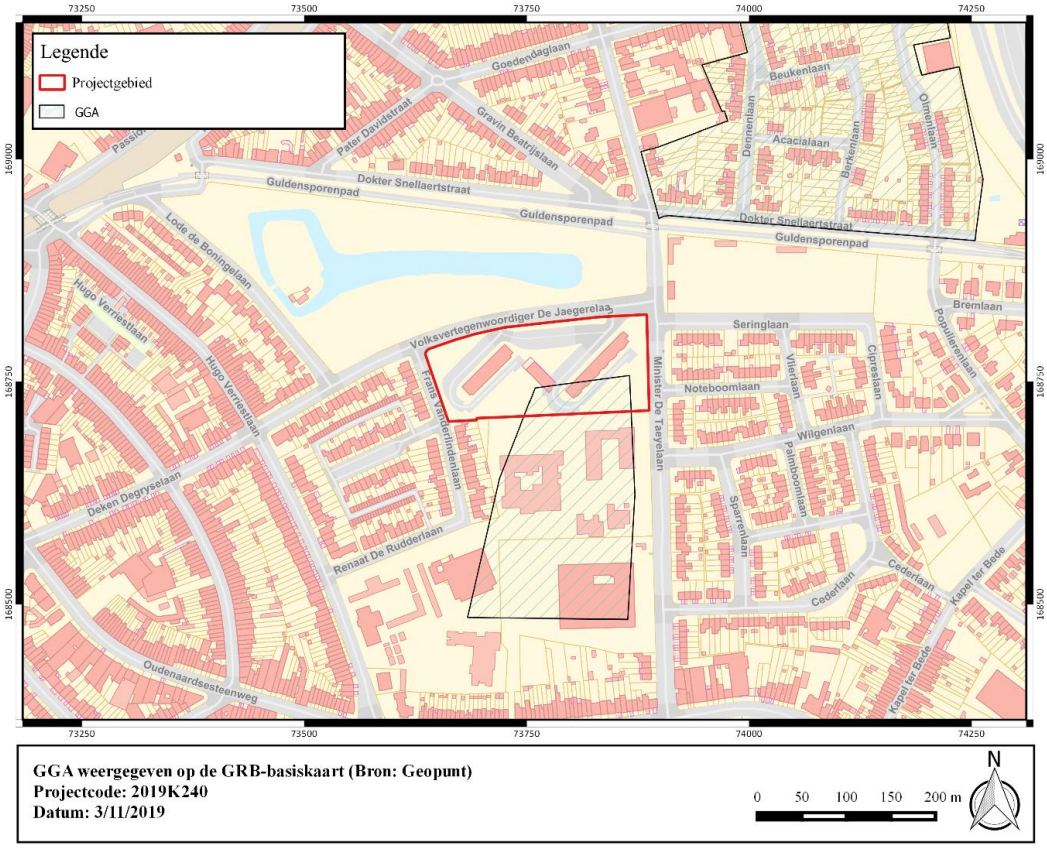
- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich deels in een zone waar geen archeologie te verwachten valt (4083 m²). Deze polygoon valt samen met een zone waarvoor reeds een archeologienota is opgemaakt met ID 630. In realiteit valt het projectgebied die is opgenomen binnen deze archeologienota echter niet samen met het huidig plangebied.

Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site. De archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m^2 of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m^2 of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 2,42 ha, de geplande werken hebben betrekking op een zone van ca. 1,67 ha; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

Figuur 3: GGA weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 4: kadasterplan met aanduiding studiegebied opgenomen binnen archeologienota met ID 630 (Pype, P. 2016. Kortrijk Minister De Taeyelaan, ABO, p.10).

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. De opdrachtgever wenst het verkrijgen van de vergunning af te wachten.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Volksvertegenwoordiger De Jaegerelaan Kortrijk werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed[1] geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

[1] https://cai.onroerenderfgoed.be/

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Ferrariskaart, 1771-1777
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp, 1842-1879
- Topografische kaart Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.[2]

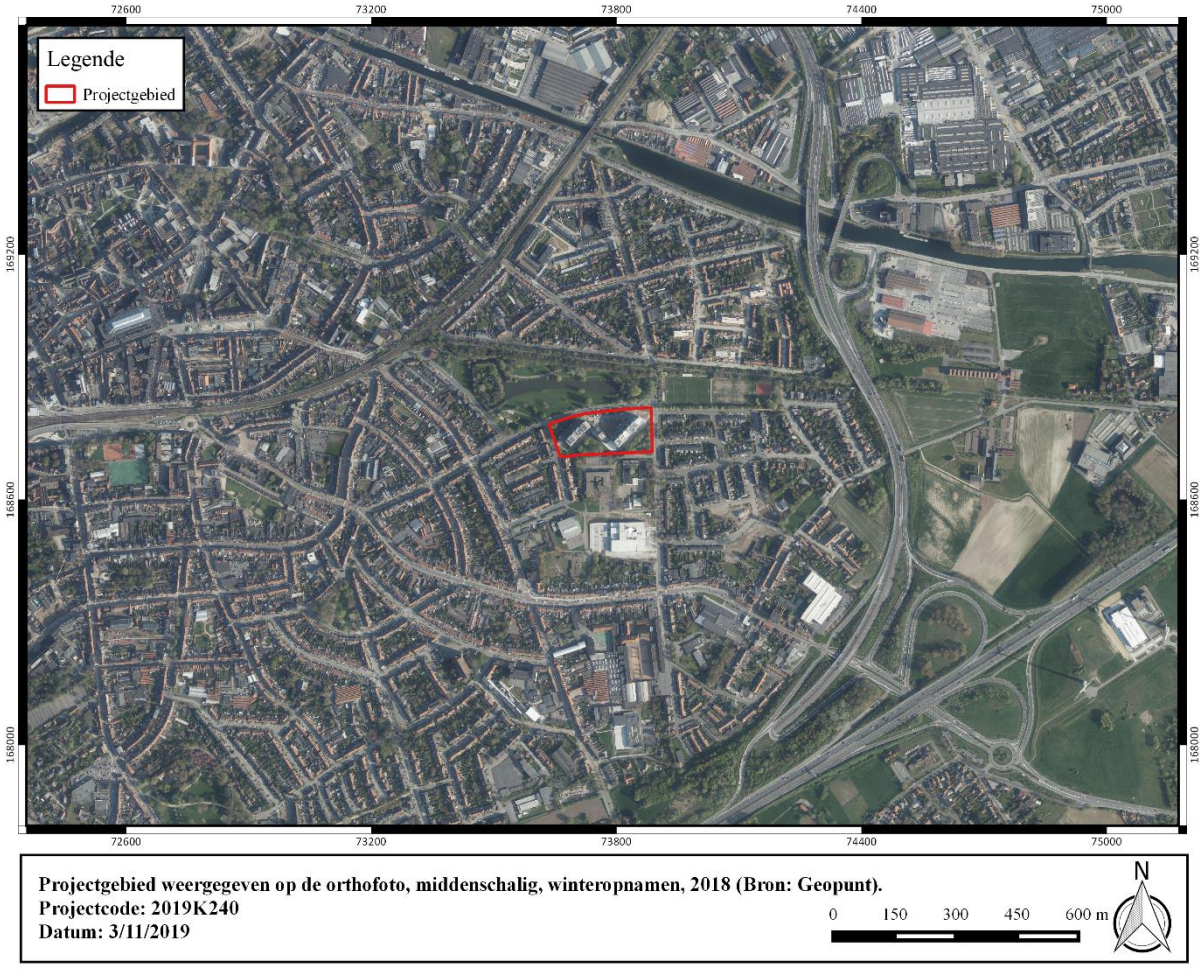
[2] http://www.geopunt.be/

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Kortrijk, in de provincie West-Vlaanderen. Kortrijk is gelegen in het zuiden van de provincie. De Leie doorsnijdt het grondgebied en de ganse ontwikkeling van de stad loopt zeer nauw samen met de evolutie van de Leievallei en haar vruchtbare randgebieden, in het Zuid-Vlaamse heuvelland. Kortrijk wordt begrensd door haar deelgemeenten Bellegem (ten zuiden), Bissegem (ten westen) Heule (ten noorden) Marke (ten zuidwesten) en Rollegem (ten zuidwesten) en door Harelbeke (ten oosten) en Zwevegem (ten zuidoosten).

Ten noorden en centraal binnen het plangebied situeert zich de Volksvertegenwoordiger De Jaegerelaan. De west- en oostzijde grenzen respectievelijk aan de Frans Vanderlindelaan en de Minister De Taeyelaan. Het plangebied maakt deel uit van het scholencomplex Drie Hofsteden. De stadskern van Kortrijk situeert zich ca. 1,2 kilometer ten noordwesten.

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

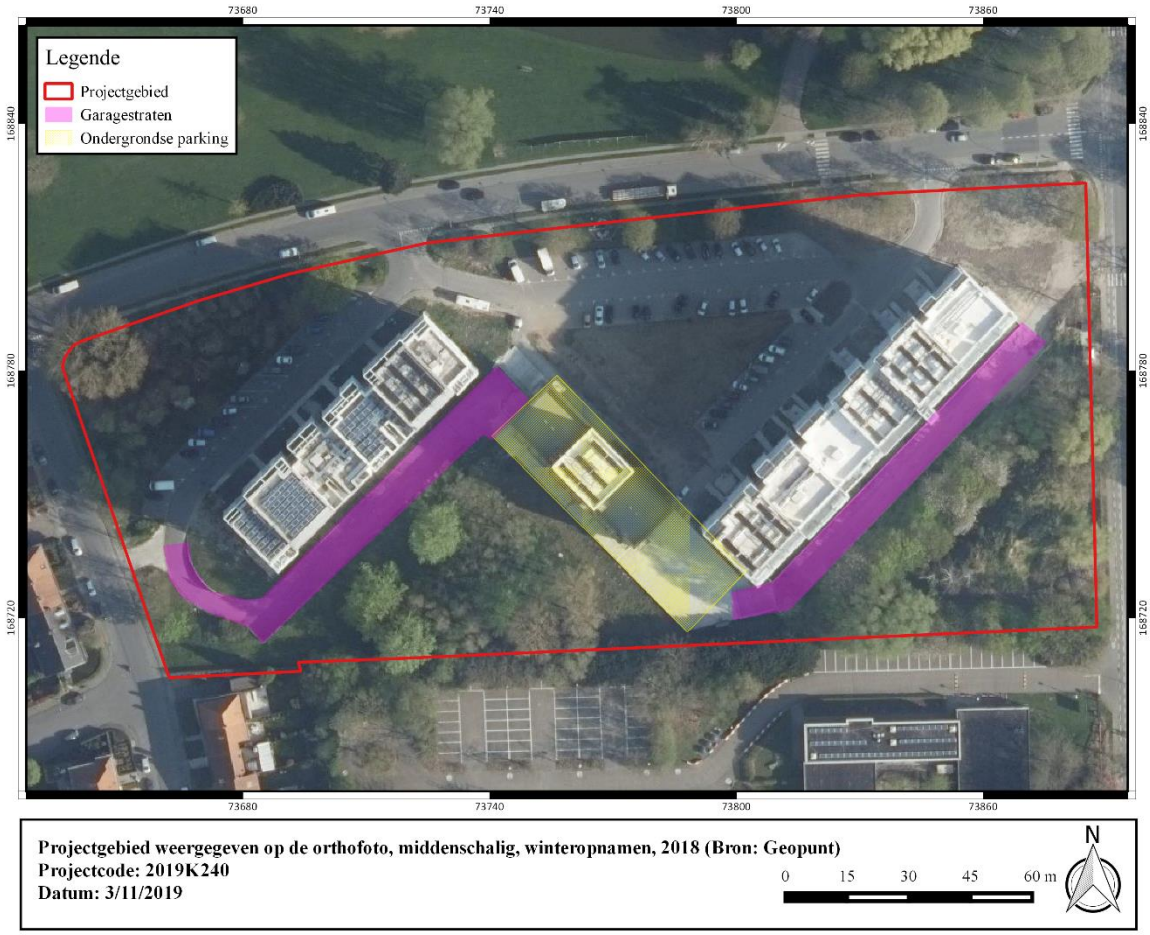
1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 2,42 hectare.

Op heden is ca. 2834 m² van het terrein bebouwd. Het westelijk gebouw heeft een oppervlakte van ca. 1027 m², het centrale gebouw heeft een oppervlakte van ca. 587 m² en het oostelijke gebouw heeft een oppervlakte van ca. 1220 m². Rondom deze gebouwen situeert zich verharding in de vorm van wegenis, parkeergelegenheid en verharding. Het overige deel van het terrein is in gebruik als groenzone met vrij dichte vegetatie in de vorm van boomgroei. De wegenis ten zuiden van het westelijk en oostelijk gebouw is lager gelegen dan het omliggende terrein. Deze lager gelegen straten lopen uit richting een aantal ondergrondse garages. De gebouwen zelf situeren zich op een iets hoger gelegen zone.

Het westelijk en oostelijk blok zijn respectievelijk in 1970 en 1974 opgeleverd. Deze zijn recent ontmanteld en opnieuw ingericht onder de noemen ‘vervangbouw’. Het centrale gebouw is een nieuwbouw. Onder deze nieuwbouw situeert zich een halfondergrondse parkeergarage over een oppervlakte van ca. 1407 m². De parkeerkelder is toegankelijk langs beide garagestraten achter de bestaande gebouwen.

Vanaf de jaren ’60 werd de site opgehoogd. De site zal in functie van de geplande werken verder opgehoogd worden met grond afkomstig van de uitgraving van de kelder van het centrale gebouw. Deze grond is momenteel gestockeerd achter het centrale gebouw.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

Figuur 7: Projectgebied gezien vanaf de Frans Vanderlindenlaan (©Google Streetview).

Figuur 8: Wegenis ten zuiden van het oostelijke gebouw (©Google Streetview).

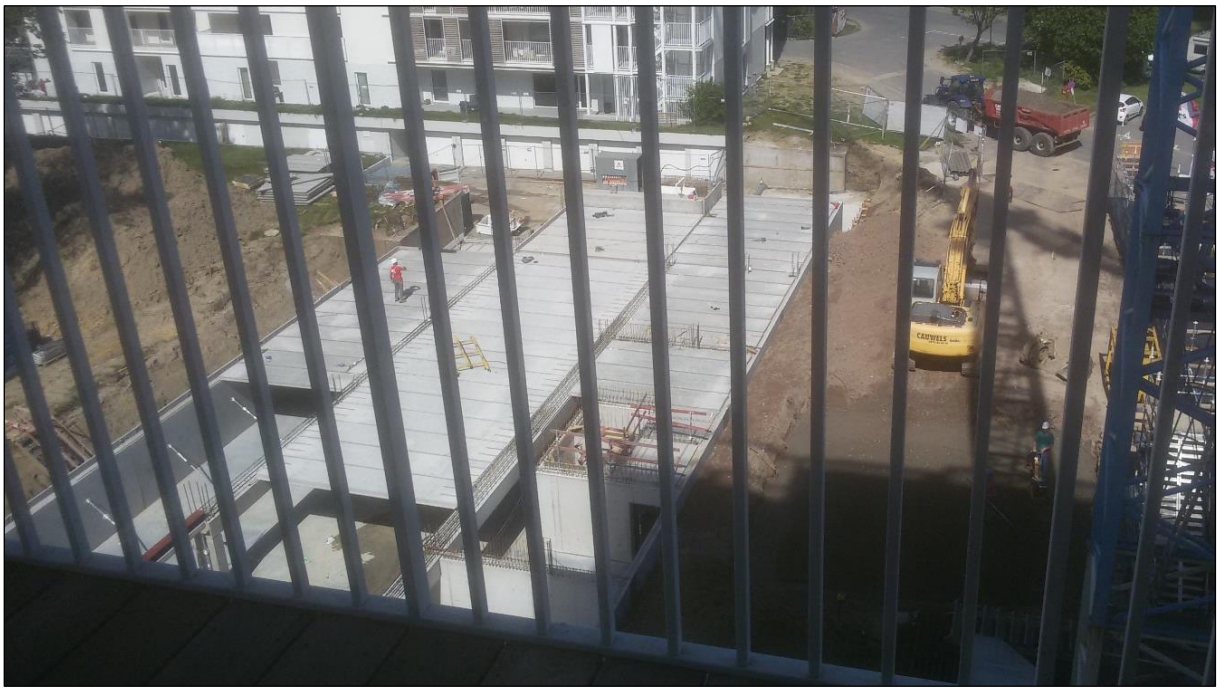
Figuur 9: Plangebied gezien vanaf de Minister De Taeyelaan. Er zijn duidelijke sporen van werfverkeer waarneembaar. (©Google Streetview, juni 2018).

Figuur 10: Plangebied gezien vanaf de Volksvertegenwoordiger De Jaegerelaan. Het centrale gebouw is nog niet waar te nemen. (©Google Streetview, 2014).

Figuur 11: Bouwput centraal gebouw vlak voor het gieten van de funderingsplaat. De verbinding met de garagestraat is duidelijk zichtbaar (bron: opdrachtgever).

Figuur 12: Werkzaamheden tijdens aanleg centrale gebouw. Het ondergronds niveau is duidelijk waar te nemen (bron: opdrachtgever).

Figuur 13: Centraal gebouw, huidige toestand (bron: opdrachtgever).

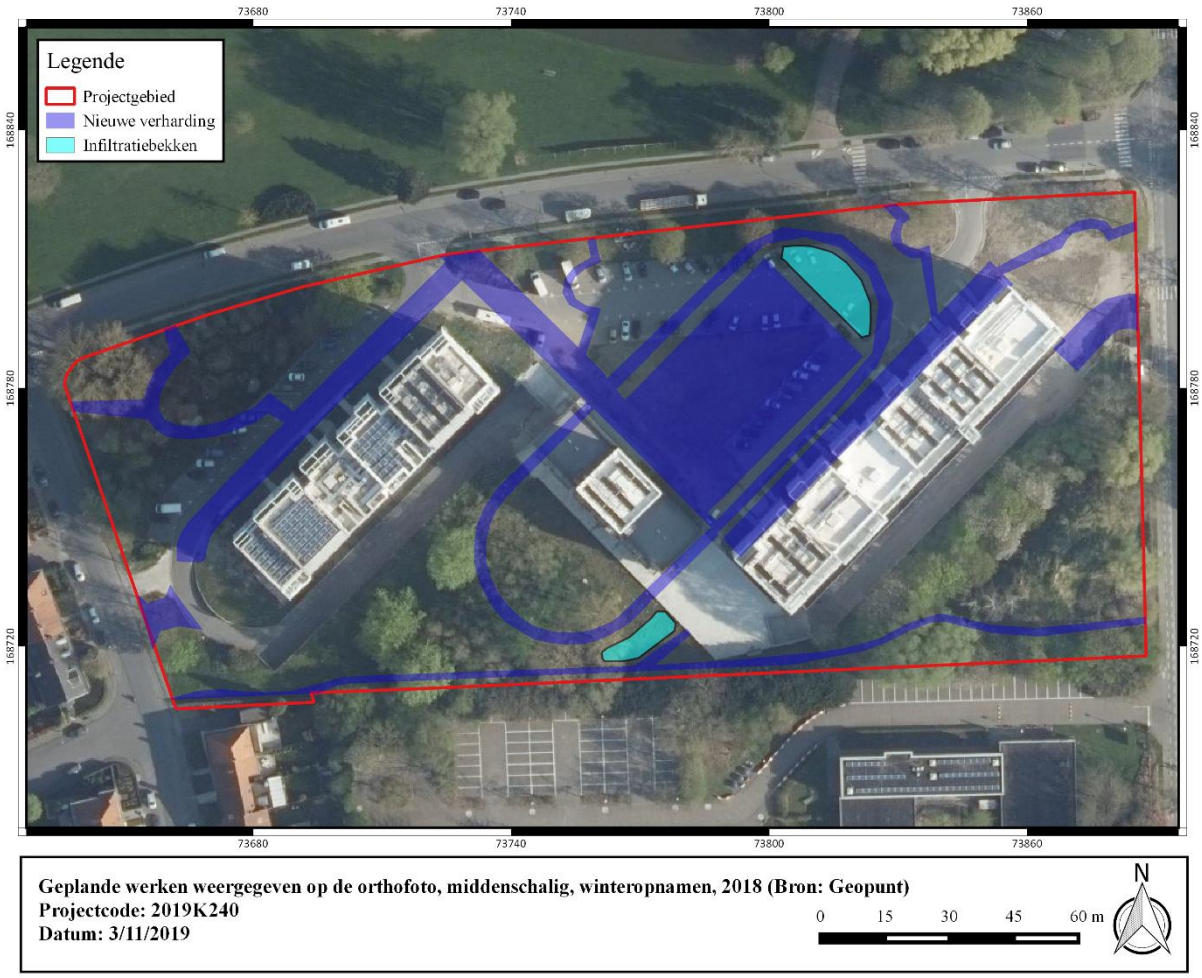
1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de realisatie van nieuwe buitenaanleg rondom drie bestaande gebouwen. Het westelijke en oostelijke gebouw dateren van begin jaren ’70, het centrale gebouw is recent opgetrokken. Ter hoogte van de bestaande gebouwen, de garagestraten met bijhorende garages en een bestaande ondergrondse parkeergelegenheid worden geen nieuwe bodemingrepen voorzien. Deze zone heeft een oppervlakte van ca. 7495 m². De geplande werken hebben aldus betrekking op een zone van ca. 1,67 ha. Van deze zone (die op onderstaand plan in geel is aangeduid) is op heden ca. 4803 m² verhard (zwarte arcering) en valt 950 m² van deze zone samen met de ondergrondse parkeergelegenheid ter hoogte van de centrale nieuwbouw (lichtblauwe arcering). Het overige deel van de te verstoren zone is in gebruik als graszone. Vooral in het zuidelijk deel van het plangebied is dichte boomgroei waar te nemen.

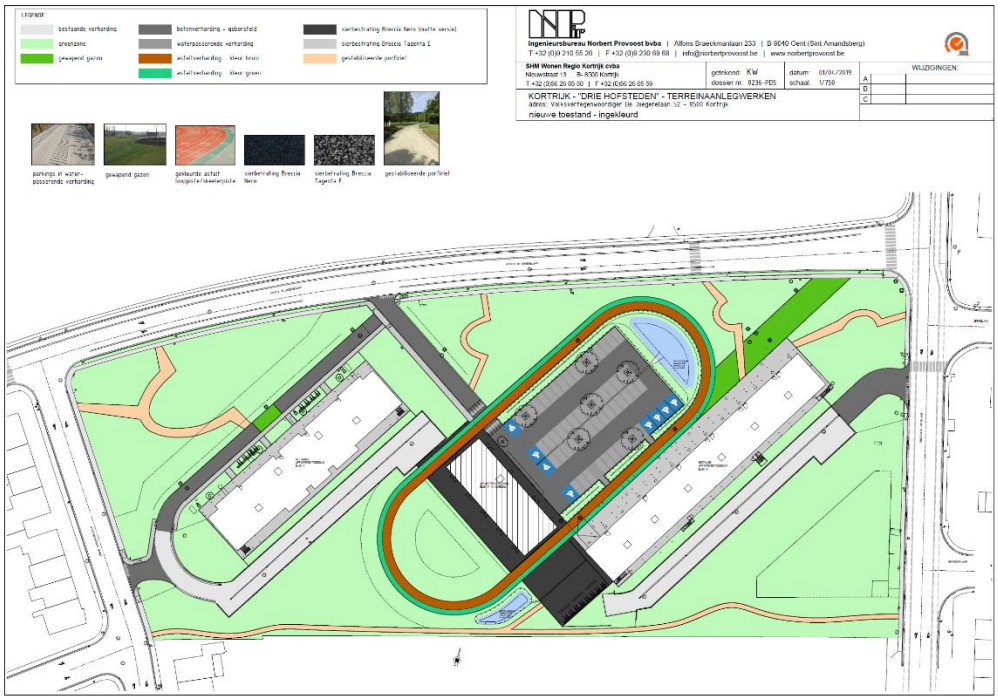

Figuur 14: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

De geplande buitenaanleg omvat onder andere de verbinding van de drie gebouwen met een piste van 300 meter die vlak wordt aangelegd en als bedoeling heeft het wandelen te bevorderen en het volledige terrein te leren ontdekken. Dwars door het terrein worden nieuwe wandelpaden gerealiseerd. Verspreid over het terrein worden op verschillende plaatsen kleine 'folies' voorzien. Zij kunnen gebruikt worden als picknickplaatsen, of gewoon als zitbanken. Ten oosten van de centrale nieuwbouw wordt een nieuwe parkeergelegenheid gerealiseerd. De totale oppervlakte van de nieuw aan te leggen verharding bedraagt ca. 4870 m². Binnen de projectgrenzen voorziet de opdrachtgever tevens de realisatie van twee nieuwe infiltratiebekkens. Het noordelijke infiltratiebekken zal een oppervlakte hebben van ca. 210 m², het zuidelijke infiltratiebekken van ca. 90 cm-mv. Voorafgaand aan de geplande werken zal het terrein licht opgehoogd worden.

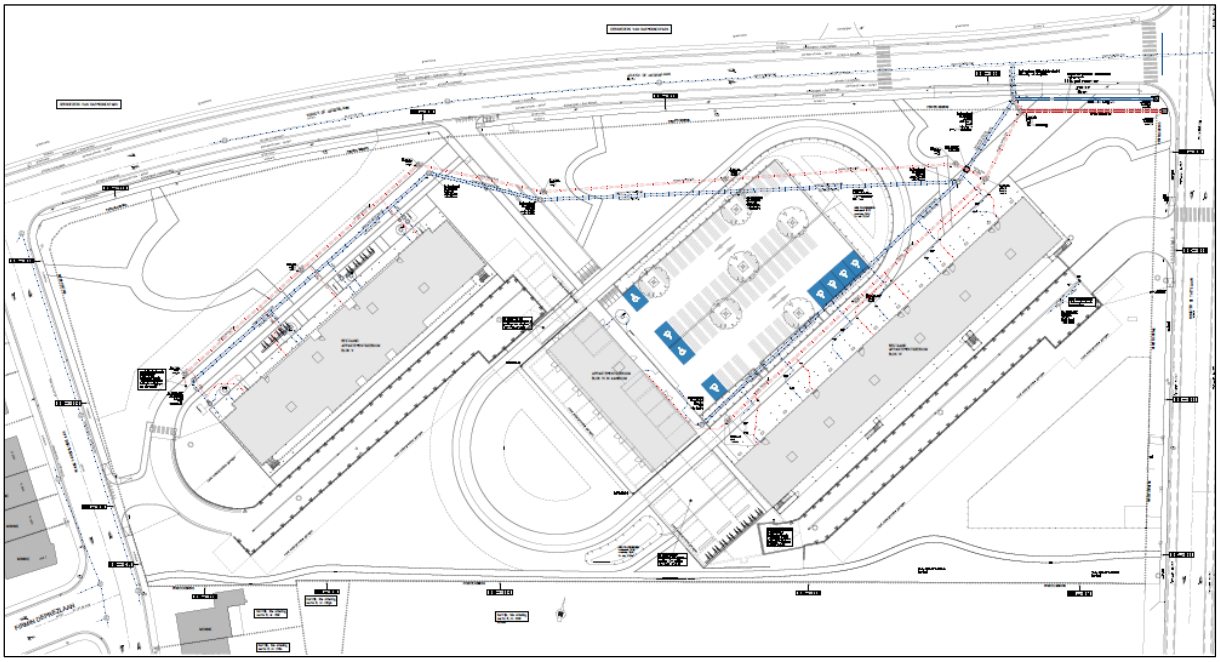

Figuur 15: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

Figuur 16: Inplantingsplan (bron: opdrachtgever).

Voor de nieuwe verharding voorziet de opdrachtgever een bodemingreep van ca. 50 cm-mv, voor de nieuw aan te leggen groenzone wordt een bodemingreep voorzien van ca. 30 cm-mv. De enige diepere bodemingrepen betreffen de realisatie van de infiltratiebekkens (ca. 1,5 m-mv) en de aanleg van nieuwe riolering. de bestaande riolering wordt behouden als RWA en er wordt een nieuwe DWA gerealiseerd precies naast deze bestaande riolering. De nieuw aan te leggen riolering vangt aan op 1 meter diepte en loopt verder tot 2,5 meter diepte. Het betreft een vrij rechtlijnig traject in het noordelijk deel van het plangebied.

Figuur 17: Plan rioleringen. Het rood tracé betreft de nieuw aan te leggen riolering.

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	***Informatie***
Landschappelijke situering	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Moen (Formatie van Kortrijk).
Quartair	Type 1, Type 3
Bodemtypes	OB
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	17.8 – 19.0 m TAW
Hydrografie	Leiebekken, deelbekken Grensleie.

1.4.1.1 Landschappelijke situering

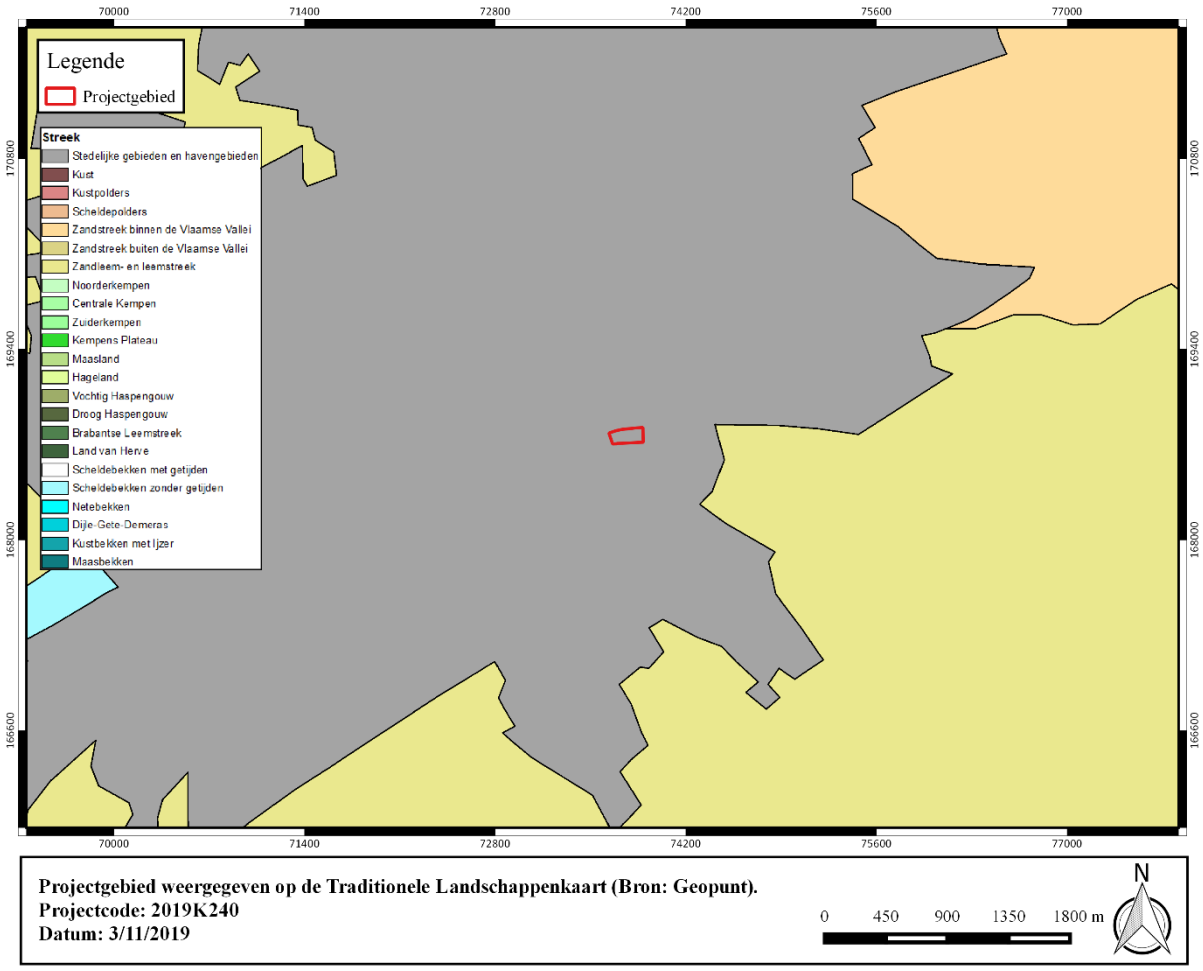
Het plangebied is gelegen binnen stedelijke gebieden en havengebieden.

Het huidige landschap in de omgeving van het plangebied wordt gedomineerd door de Leie. Opvallend is de brede vlakte langsheen de Leie en haar beken. De vlakte van de Leie wordt van haar huidige alluviale vlakte gescheiden door een steilrand die duidelijk zichtbaar is in het landschap. Ten zuidoosten van het onderzoeksgebied bevindt zich de heuvel van het Banthoutbos, een restheuvel. Verder ten zuiden van het plangebied zijn uitlopers van de Vlaamse Ardennen waar te nemen. Het plangebied zelf is gelegen op een laat-Pleistoceen rivierterras op de oostelijke oever van de Leie.

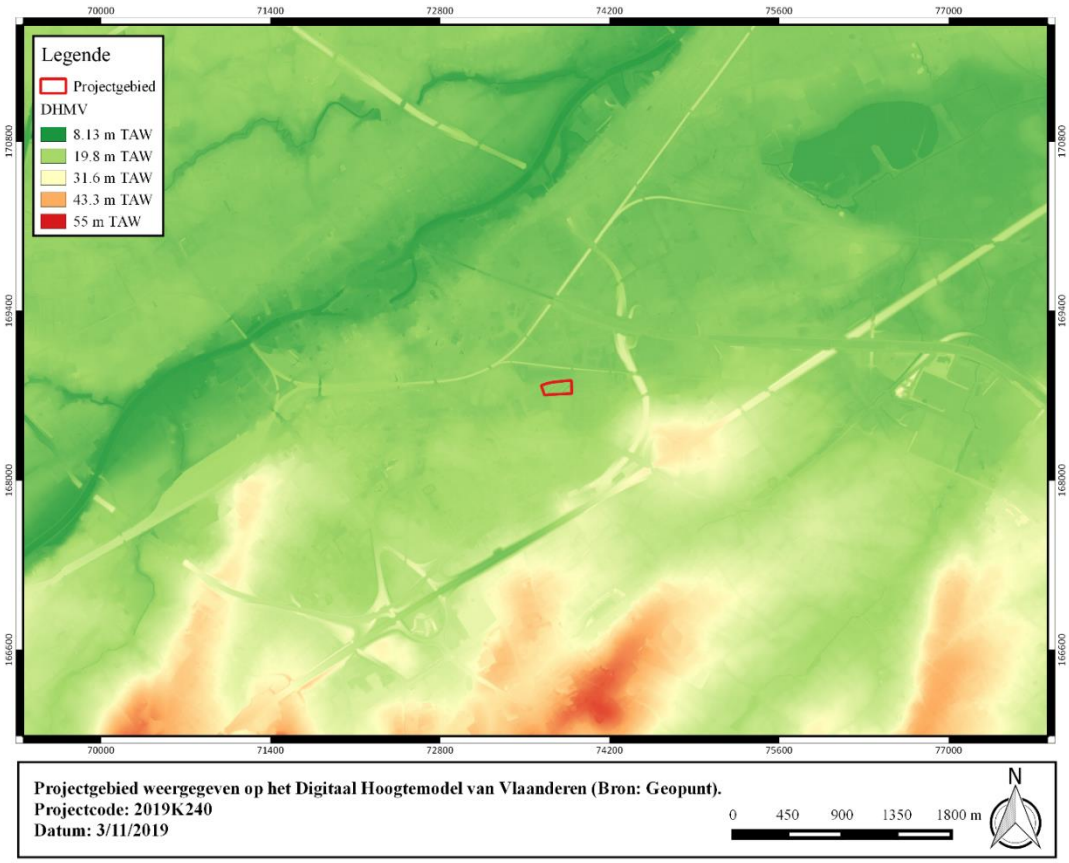
Op het microreliëf zijn duidelijke sporen van ophoging en vergraving waar te nemen. Het terrein is gelegen op een hoogte van ca. 17.8 – 19.0 m TAW. De gebouwen situeren zich op hoger gelegen zones. Ten zuiden van het westelijke en oostelijke gebouw is een rechthoekige lager gelegen terreindeel zichtbaar. Deze lager gelegen zones betreffen garagestraten die op heden uitlopen richting een ondergrondse parkeergelegenheid ter hoogte van de centrale nieuwbouw. In de jaren ’60 is het terrein deels opgehoogd in functie van residentiële ontwikkeling van het terrein. Op heden zijn geen rapporten beschikbaar die de impact van de historische graafactiviteiten kunnen duiden.

Het microreliëf is tevens reeds verouderd voor het plangebied. De centrale lager gelegen zone is nog niet op het plan weergegeven. Ook de puinhopen die bij de recente geplande werkzaamheden op het terrein gestockeerd zijn, zijn niet op DHMV weergegeven.

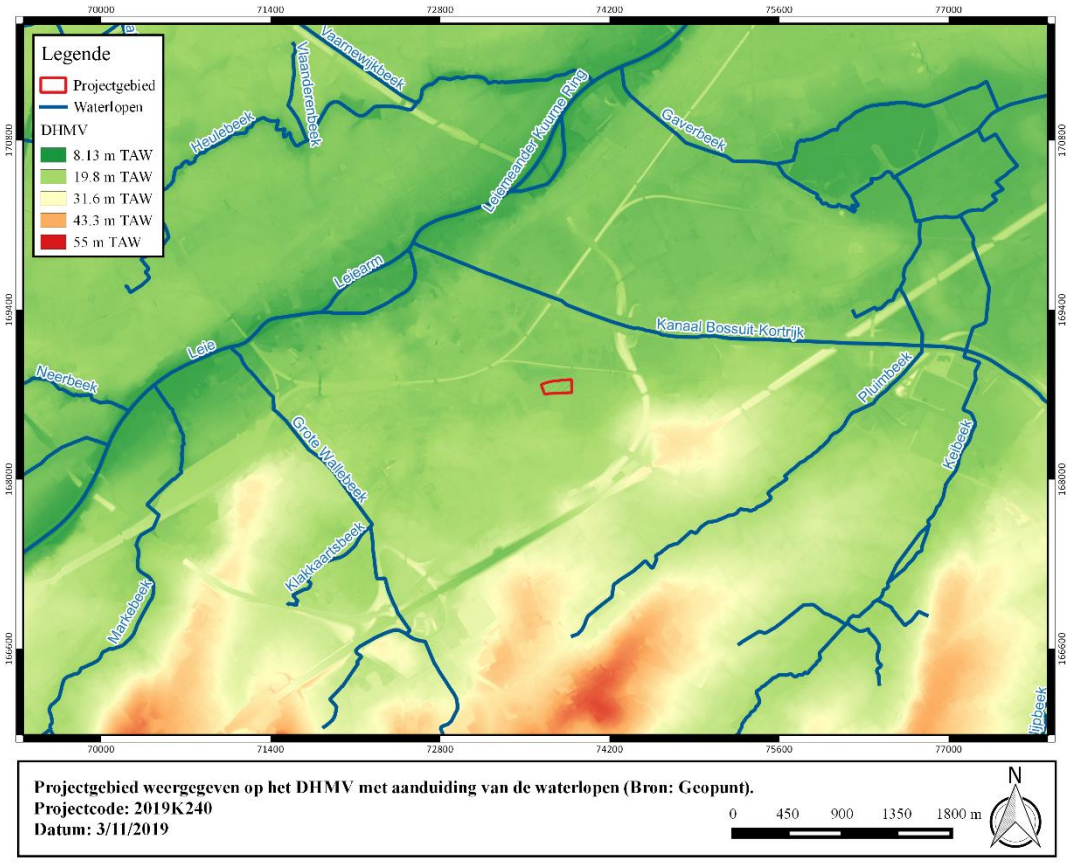
Hydrografisch situeert het plangebied zich binnen het Leiebekken, deelbekken Grensleie.

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

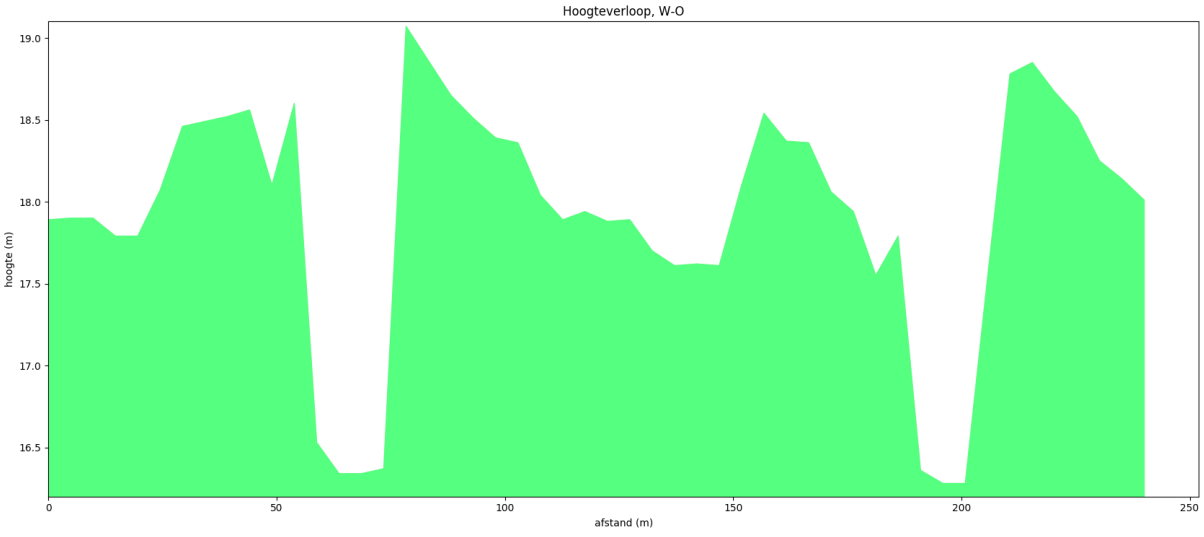
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

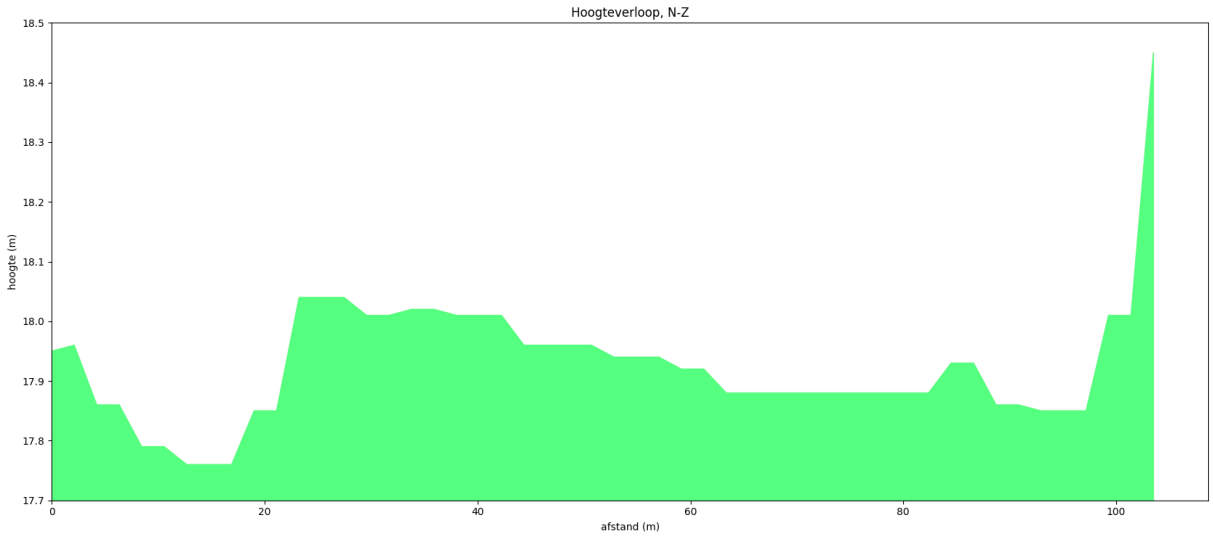
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt).

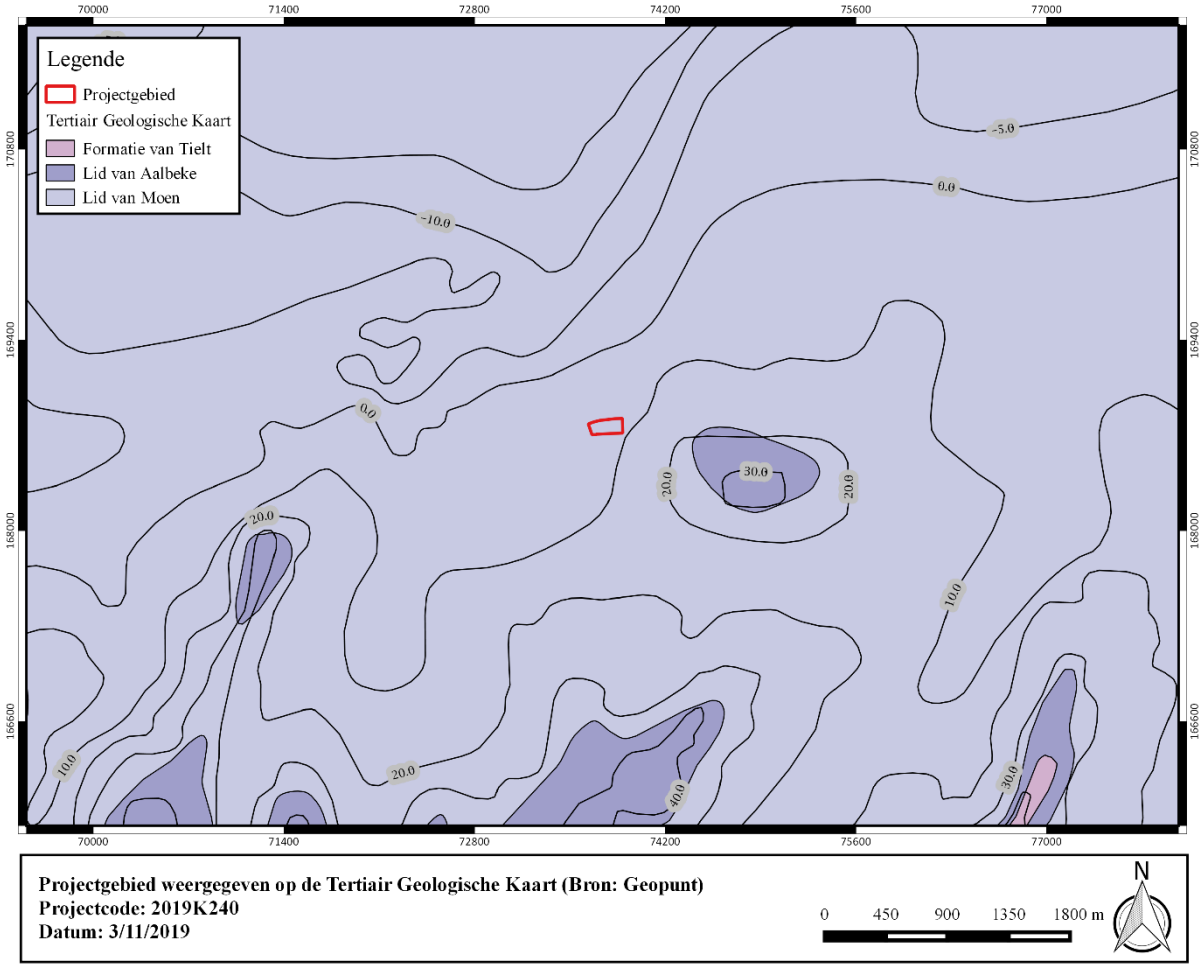

Figuur 23: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Moen (Formatie van Kortrijk).** Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting."

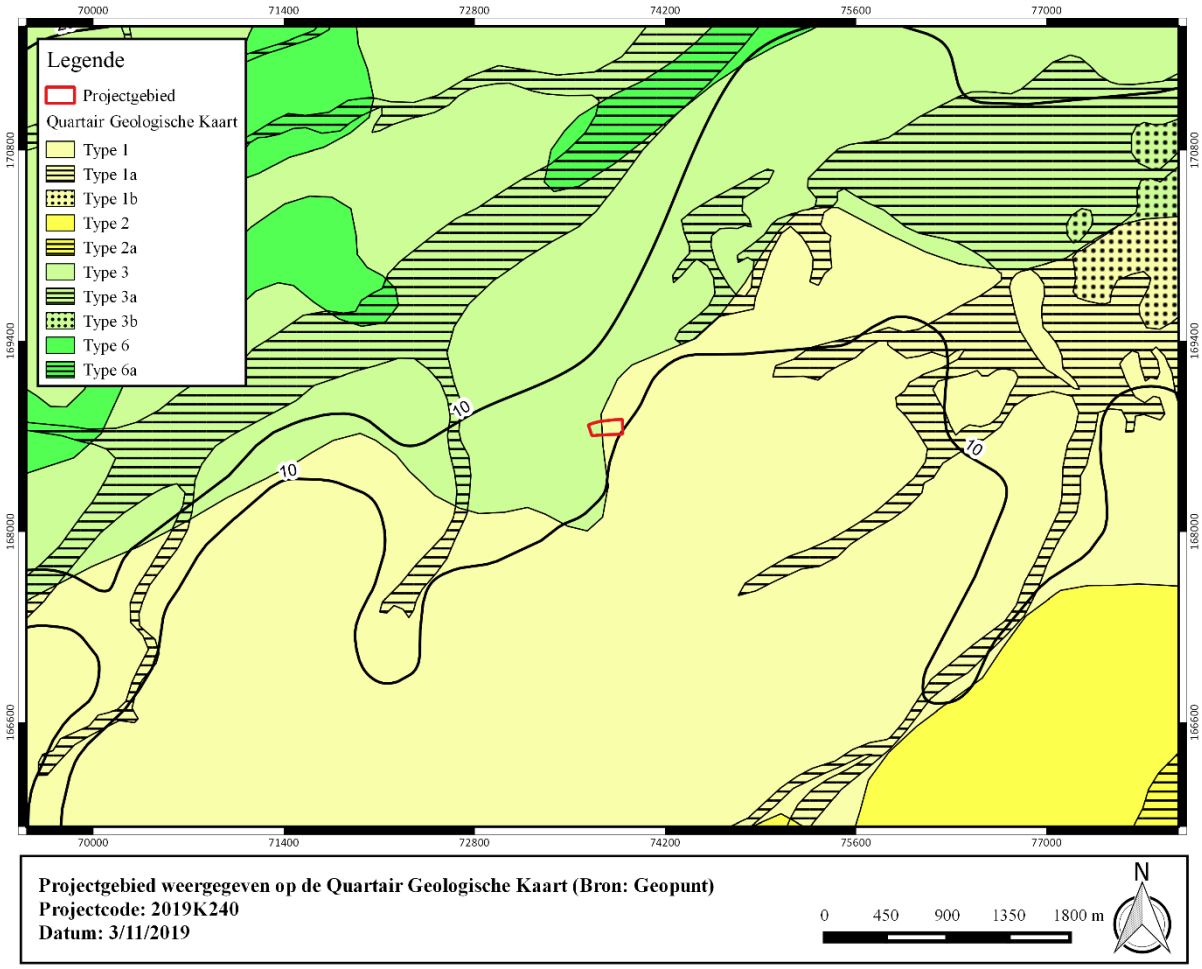

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

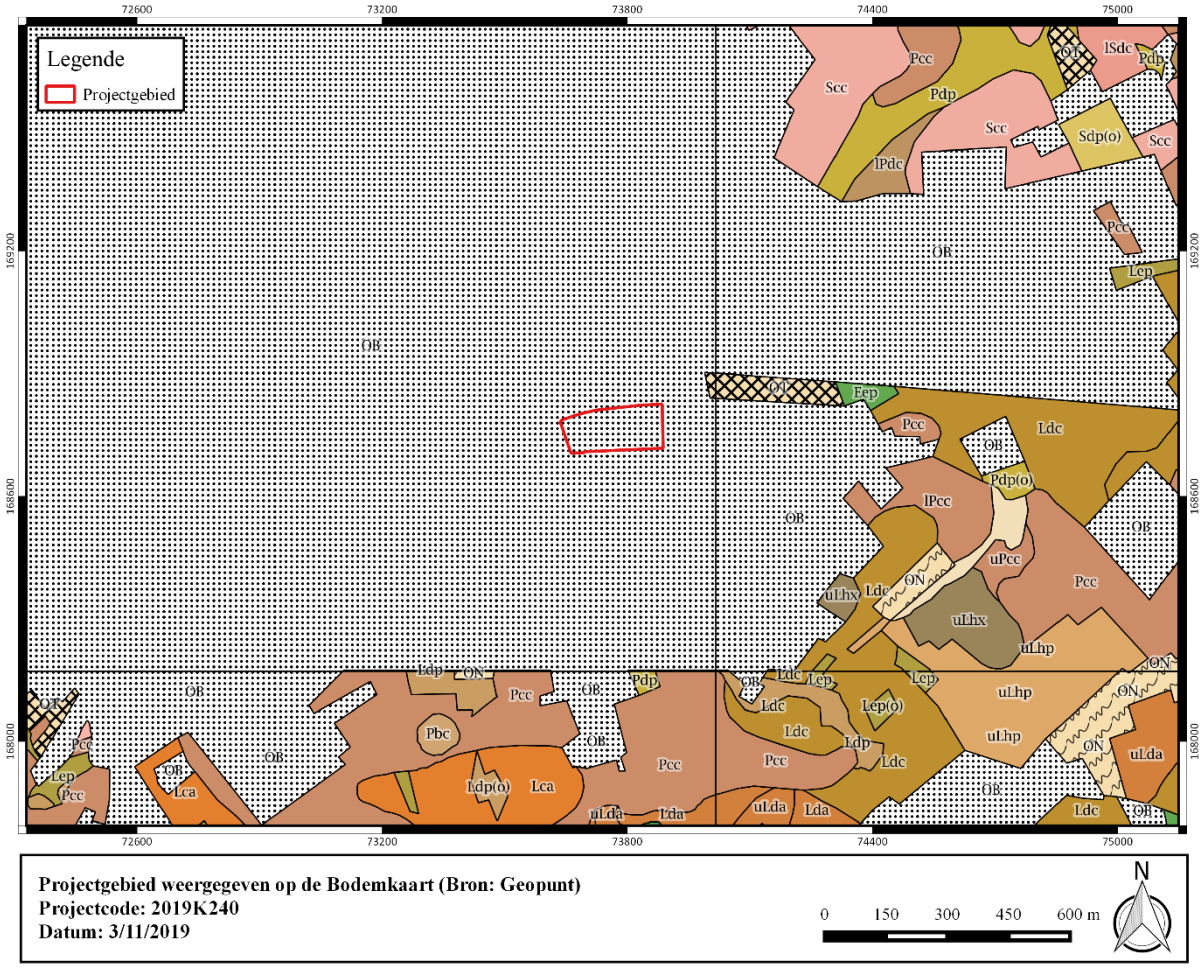
Het projectgebied is tevens gelegen in het Quartair **Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodemvormingsprocessen

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

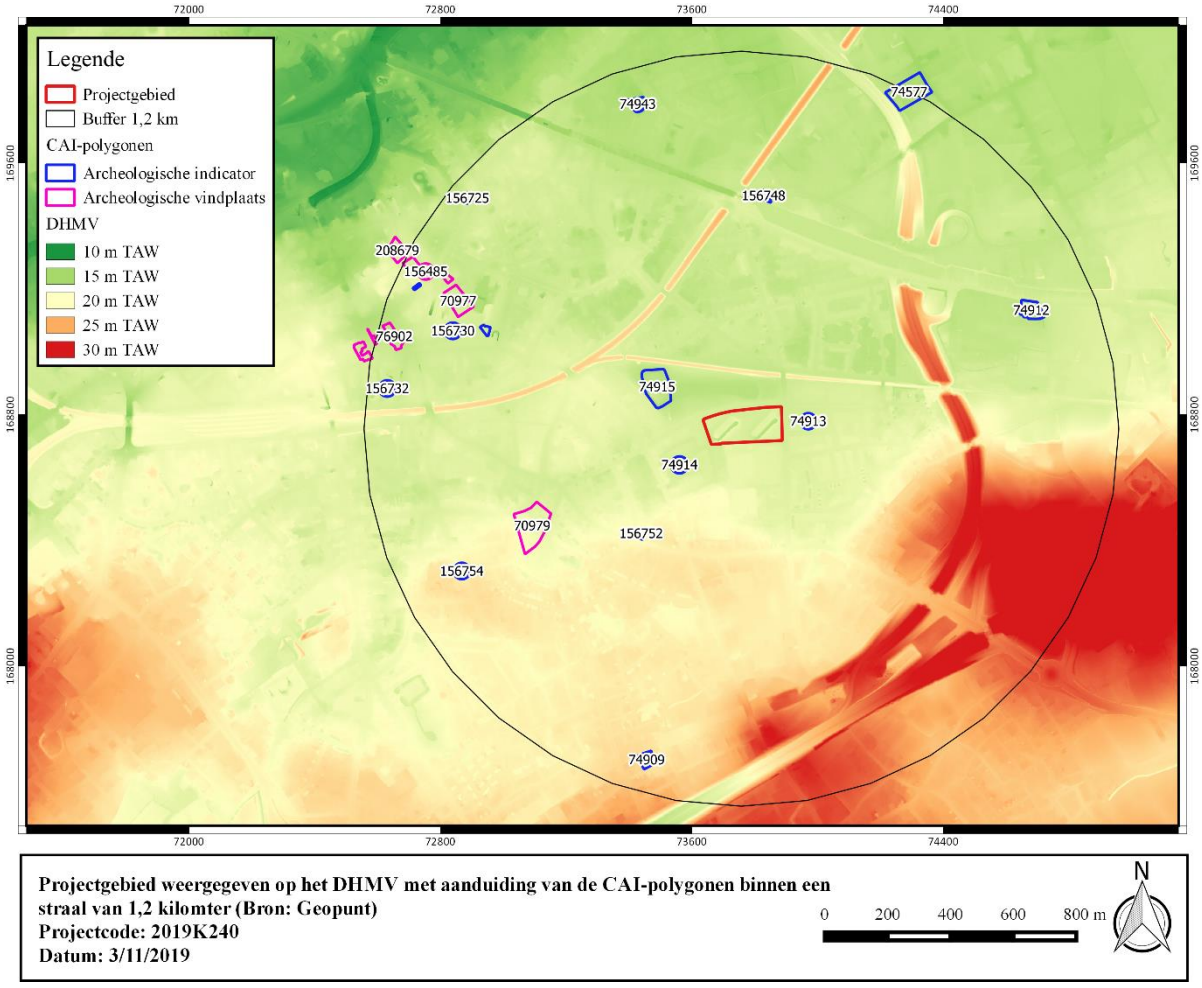

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Op het terrein zijn geen archeologische waarden gekend. Op het kaartbeeld van de CAI valt op dat er rondom het terrein weinig tot geen effectieve archeologische sites gekend zijn. De drie omwalde sites rondom het terrein zijn reeds opgenomen. Het gros van de gekende vindplaatsen situeren zich ter hoogte van de stadskern. Een oudere waarneming uit de jaren ’50 wijst op de aanwezigheid van een V-vormige spitsgracht uit de Romeinse periode (CAI 70979). Ook meer richting het centrum van Kortrijk wijzen waarnemingen op de aanwezigheid van een grafveld uit de vroeg-Romeinse periode, meerdere graven waren voorzien van bijgiften (CAI 70977). Overige terreinwaarnemingen betreffen in hoofdzaak resten van het laatmiddeleeuws en vroegmoderne stadsweefsel.

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 1,2 kilometer (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

70977	Opgraving (1960); NK: 15 meter Vroeg-Romeinse tijd: Romeins grafveld – houtskool, 18 potten, een bijl en een ijzeren lanspunt

	Bron: Léva, C. & Viérin, J. 1962: Kortrijk: romeins grafveld in de Molenstraat, Archeologie 1962.1, 24.
70979	Opgraving (1959); NK: 150 meter Vroeg-Romeinse tijd: een V-vormige gracht, gevolgd over ca. 40 m met noord-zuidoriëntatie en ca. 10m met oost-westoriëntatie. De hoek was afgerond. keramiek: "Menapisch", Belgische waar en 1 enkele scherf terra sigillata Bron: Viérin, J. 1962: Mededelingen: Romeins Kortrijk, Leiegouw IV.1, 129-132.
76435	Opgraving (1975); NK: 150 meter Laat-Romeinse tijd: aardewerk
76900	Opgraving (2006); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Uit historisch onderzoek blijkt dat op deze terreinen het 15de eeuwse Sionklooster gesitueerd was. Archeologisch onderzoek laat funderingsresten van kloostergebouwen en bijhorende begraafplaats zien - Begraafplaats. In de westelijke zone van het terrein (Ib) werden 75 individuen opgegraven (26 in de pandgang, 44 in de pandhof en 5 daarbuiten) en botten die niet in anatomisch verband lagen. Bron: B, Acke., J. Decorte, K. Maesen, K. Sturtewagen, R. Trommelmans 2007: Archeologische opgraving, Sint-Janspoort Kortrijk, Basisrapport - mei 2007.
76901	Opgraving (2006, 2007); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Groot deel van de middeleeuwse stadsmuur en stadsgracht onderzocht. In de gracht werd een grote hoeveelheid archaeologica aangetroffen - Predikherentoren: bakstenen fundering teruggevonden (verstoord door (sub)recente werken). De toren was halfcirkelvormig, aangezet op een gordel van Doornikse kalksteen en geheel in baksteen opgetrokken. Aan de binnenzijde is een rechthoekige kamer uitgewerkt. Bron: Acke, B. & Trommelmans R., 2009. Archeologische werfbegeleiding Sint-Janspoort Kortrijk (prov. West-Vlaanderen). Eindverslag - januari 2009.
76902	Opgraving (2006); NK: 15 meter Late middeleeuwen: leerlooierij - 23 houten tonnen (met run), bakstenen bakken en hoornpitten, verspreid over het terrein. Men gaat ervan uit dat het om een leerlooiersatelier gaat. – verdedigingselementen; massieve stenen muur, mogelijk onderdeel van de stadsmuur

	Onbepaald: zuidelijk deel van het terrein: een complex van houten palen; mogelijk een beschoeiing. Bron: Acke B., J. Decorte, K. Maesen, K. Sturtewagen, R. Trommelmans 2007: Archeologische opgraving, Sint-Janspoort Kortrijk, Basisrapport - mei 2007.
156485	Opgraving; NK: 150 meter 17e eeuw: majolica – marmer met opschrift
165007	Mechanische propsectie (2013); NK: 15 meter Nieuwste tijd: muurresten, verstoringen, rioleringstracés. Bron: Bruggeman J., Reyns N., Van Celst M. 2013: Archeologisch vooronderzoek Kortrijk- Houtmarkt. Site Sint-Niklaasziekenhuis, Rapporten All-Archeo bvba 133, Bornem.
208679	Mechanische prospectie (2014); NK: 15 meter Late middeleeuwen: enkele kuilen en paalsporen Nieuwe tijd: zavelwinningskuilen – enkele kuilen en paalsporen Bron: Reyns N., Bruggeman J. 2014: Archeologisch vooronderzoek Kortrijk-Houtmarkt, Rapporten All-Archeo bvba 237, Temse.

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

70281	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: kapel
74577	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74909	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74912	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74913	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

74914	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74915	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74943	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
156725	Indicator cartografie; NK: 250 meter 16de eeuw: molen
156727	Indicator cartografie; NK: 250 meter 16de eeuw: molen
156730	Indicator cartografie; NK: 250 meter 16de eeuw: molen
156732	Indicator cartografie; NK: 150 meter 16de eeuw: molen
156748	Indicator cartografie; NK: 250 meter Late middeleeuwen: molen
156752	Indicator cartografie; NK: 150 meter 17de eeuw: molen
156754	Indicator cartografie; NK: 250 meter 16de eeuw: molen

Metaaldetectie

219320	Metaaldetectie (2018); NK: 15 meter Nieuwe tijd: metaal

Onbepaald

156094	Onbepaald (1966); NK: 15 meter

	Nieuwste tijd: fundering van de oude kazerne de Thienen - aardewerkfabriek van Galeyers van Robert Van Beveren, deze werd afgebroken in 1883 – aardewerk

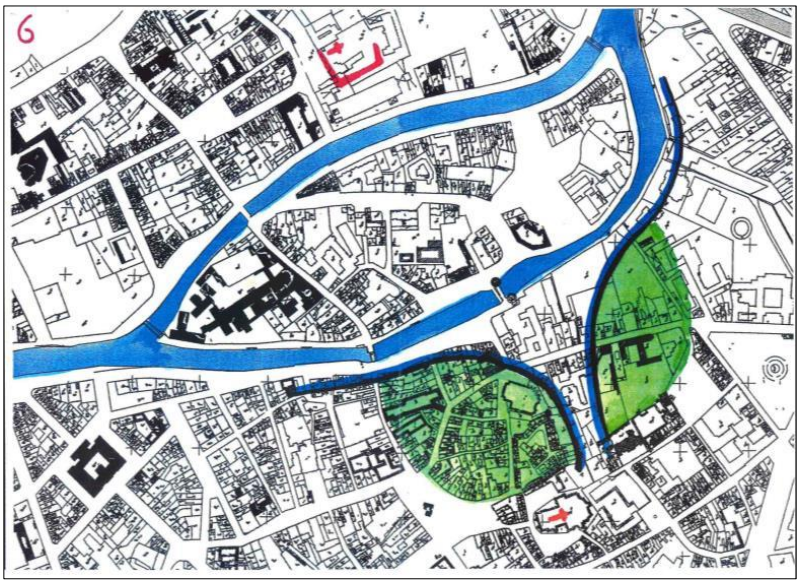
1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Door de vruchtbare zandleembodem en de aanwezigheid van de Leie werd de regio van Kortrijk reeds zeer vroeg bewoond. Archeologische vondsten ten noorden van de Gavermeersen wijzen op bewoning tijdens het Mesolithicum. De continuïteit van de bewoning wordt bevestigd door vondsten die dateren uit het midden-neolithicum, het laat-neolithicum, de bronstijd en de La Tène-periode. De bewoning situeert zich hoofdzakelijk op de vruchtbare akkergronden langs de Leieoevers, de Gaverbeek, de Heulebeek, de Markebeek, de Mosscherbeek en de Neerbeek.

Nog voor het midden van de 1ste eeuw voor Christus ontwikkelt zich op beide oevers van de Leie reeds de *vicus Cortoracium*. De oudste vermelding van de naam 'Cortoracium' dateert uit de 4de of 5de eeuw, wanneer melding wordt gemaakt van de ruiterijeenheid 'de *Milites Cortoracenses'*. De *vicus* ontstond op het kruispunt van de heirbaan Boulogne-Tongeren en de heirbaan Doornik-Oudenburg en strekte zich op de linkeroever van de Leie uit over een afstand van 250m van west naar oost én 500m van zuid naar noord; op de rechteroever van de Leie van oost naar west over een afstand van 1150m.

T.g.v. Germaanse invallen werd de *vicus* gedeeltelijk verlaten. Desalniettemin kan aan de hand van archeologische vondsten afgeleid worden dat het Romeinse Kortrijk zich ontwikkelde tot een vroegmiddeleeuwse bewoningskern. Onder de Merovingische vorsten wordt Kortrijk een *municipium* dat reeds in de 7de eeuw een uitgebreide Christianisatie kent. Sint-Elooi sticht omstreeks 650 een kapel ter ere van Sint-Maarten op de plaats waar later de Sint-Maartenskerk zal verrijzen. Sint-Amandus zou een kapel gesticht hebben, gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, waarrond de proosdij van Sint-Amand ontstond. In 847 schenkt Karel de Kale 30ha grond aan de Sint-Amandsabdij te Kortrijk. Een muntatelier, dat onder zijn bewind in Kortrijk is opgericht, slaat munten met de afbeelding van Karel de Kale en het opschrift '*Curtiaco*'.

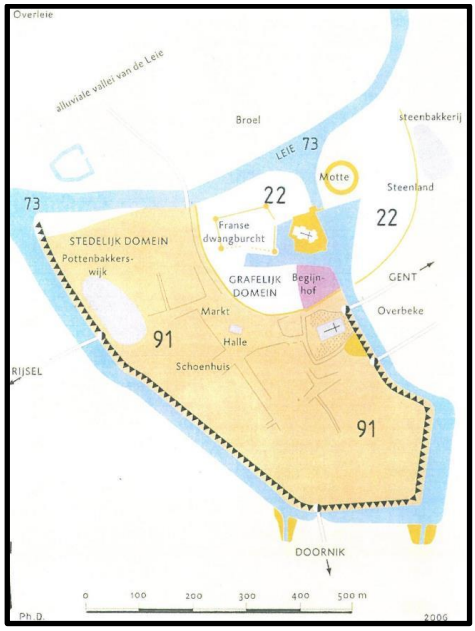
Op het einde van de 9de eeuw komen op de zuidelijke oever van de Leie enkele halfcirkelvormige zones voor, die volgens Ph. Despriet als winterkamp werden ingericht door de Noormannen (880-881). Het kamp zou begrensd worden door de Leiestraat, de boogvormige zijde van de Grote Markt en de zuidelijke begrenzing van het begijnhof.

Figuur 28. Kortrijk in de Karolingische periode (9de eeuw). Het winterkamp van de Noormannen is aangeduid in groen, de limiet van de waterrijke zone in blauw (DESPRIET 2008, fig. 9).

In 1071 wordt Kortrijk een onafhankelijke kasselrij onder het Graafschap Vlaanderen. Het '*Opidium Cortracense*' wordt gevormd door een motte en de agglomeratie hierrond. Het grondgebied wordt in het noorden begrensd door de Leie, ten zuiden en ten oosten door een arm van de Klakkaardsbeek en ten westen door een gracht. Het grafelijk domein bestaat onder meer uit de burcht, een neerhof, een boomgaard en magazijnen. In 1199 begint men met de bouw van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in de boomgaard van het kasteel. Het burgerlijk centrum van de middeleeuwse stadskern situeert zich op en rondom de Grote Markt. De Halle, waar de kooplui hun waar aan de man brengen, wordt voor het eerst vermeld in de 13de eeuw.

Onderstaande figuur toont de middeleeuwse stadskern van Kortrijk, die reeds gedeeltelijk ommuurd is. Op het einde van de 13de eeuw rijst er een conflict tussen de Franse koning Filips de Schone en zijn leenman Gwijde van Dampierre, die toenadering gezocht had tot de Engelse kroon. In 1297 valt Kortrijk in Franse handen. De Franse vorst laat in 1300-1301 een imposante dwangburcht bouwen De Fransen worden verslaan tijdens de Guldensporenslag. In 1385 krijgt de stad haar oude vrijheden terug.[3]

Figuur 29: Situering van de middeleeuwse stadskern met het grafelijk domein (geel), de dwangburcht (geel), de O.L.V-kerk (geel) het begijnhof (rood). Toestand ca. 1350. Het plangebied situeert zich buiten deze stadskern.

Filips de Stoute, die het graafschap Vlaanderen beter wil beschermen, gaat in het midden van de 14de eeuw over tot de versterking van Kortrijk. De Bourgondische omwalling wordt gebouwd tussen 1354 en 1454 en omgeeft ook een deel van de noordelijke Leie-oever, alwaar zich - ondanks de minder gunstige bodemgesteldheid en wateroverlast - een nieuwe woonkern ontwikkelt. De twee-eenheid van de Broeltorens kwam tot stand, toen tussen beide Broeltorens een brug tot stand kwam.[4] Het huidig plangebied is gelegen ten zuidoosten van de stadskern, ten noorden van de verbindingsweg tussen Kortrijk en Zwevegem

Op economisch vlak zijn de wolbewerking en de lakennijverheid dé industrieën die de Kortrijkse economie bepalen. Kortrijk heeft zijn ontwikkeling vooral te danken aan zijn gunstige ligging op een kruispunt van wegen aan de Leie. Vanaf het einde van de 15de eeuw zijn de eerste sporen van damastweverij in Kortrijk te situeren. In de omgeving van het plangebied wijzen historisch-cartografische bronnen op verspreide hoevebouw gedurende het

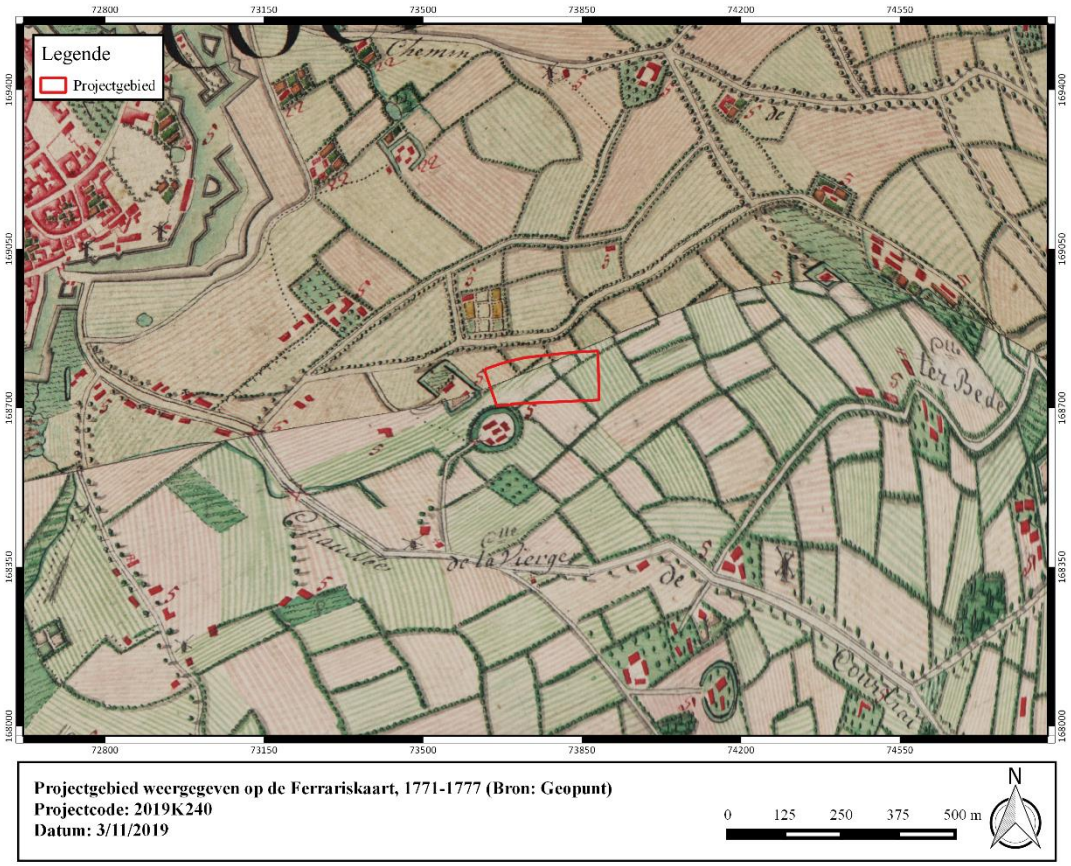
[3] Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Kortrijk, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121715 (geraadpleegd op 19 oktober 2016).
[4] DESPRIET 2013.

Ancien Régime. Tot diep in de 20e eeuw wist de zone rondom het plangebied haar rurale karakter te behouden. Toen de stad in de loop van de 20e eeuw naar uitbreidingsmogelijkheden zocht werd de wijk Drie Hofsteden opgenomen in het stedelijk weefsel.

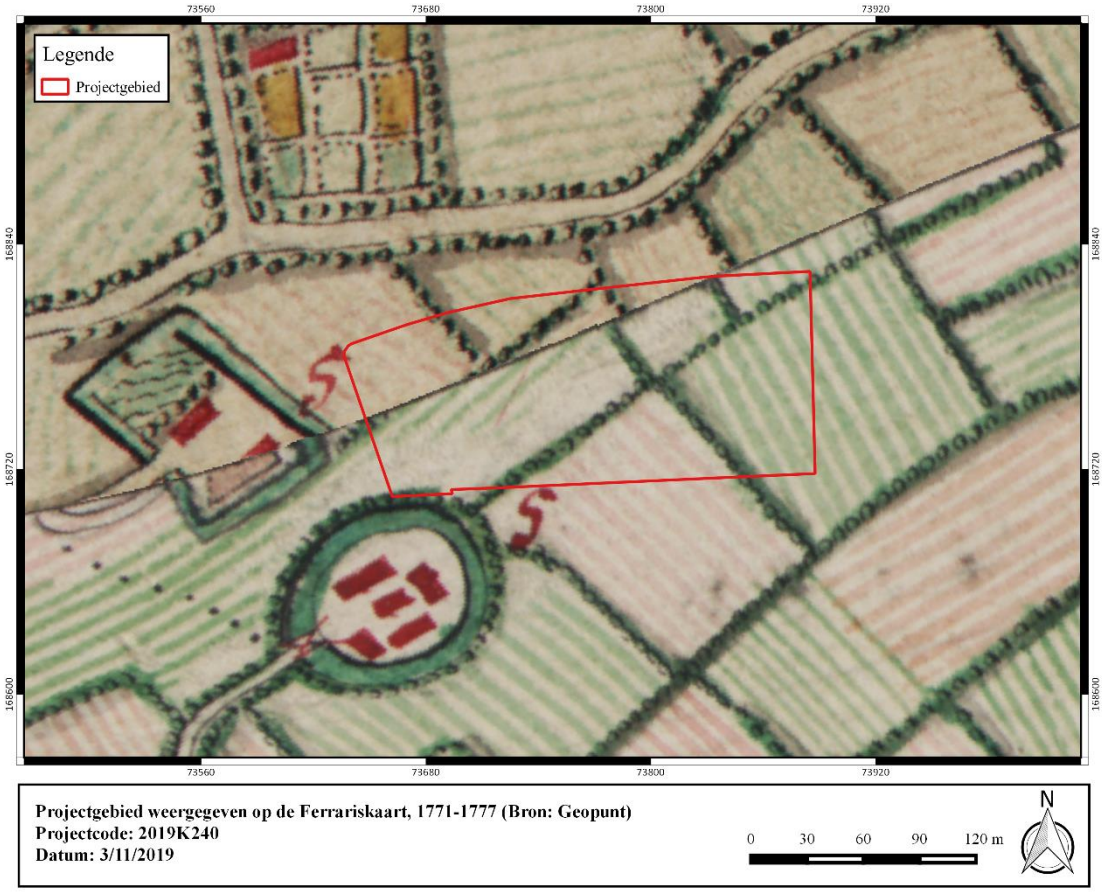
1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De Ferrariskaart karteert het plangebied in open gebied, gelegen ten zuidoosten van de historische stadskern van Kortrijk. De Ferrariskaart karteert het plangebied als akker, in de directe omgeving van een aantal omwalde sites. Ten zuidwesten van het plangebied situeert zich een cirkelvormig wooneiland met een samenstel van 5 gebouwen. Ten noordwesten van het onderzoeksterrein situeert zich een rechthoekige site met walgracht. Dit complex is tot op heden te herkennen in het Gebroeders Van Raemdonckpark. Op een plan uit 1828 is ook ten oosten van het plangebied een omwalde site waar te nemen. Het projectgebied wordt van west naar oost aangesneden door een smalle voetweg. Ten noorden van het plangebied is het kronkelend verloop van de Klakkaerdsbeek weergegeven. De Atlas der Buurtwegen en de Poppkaart geven een gelijk beeld weer.

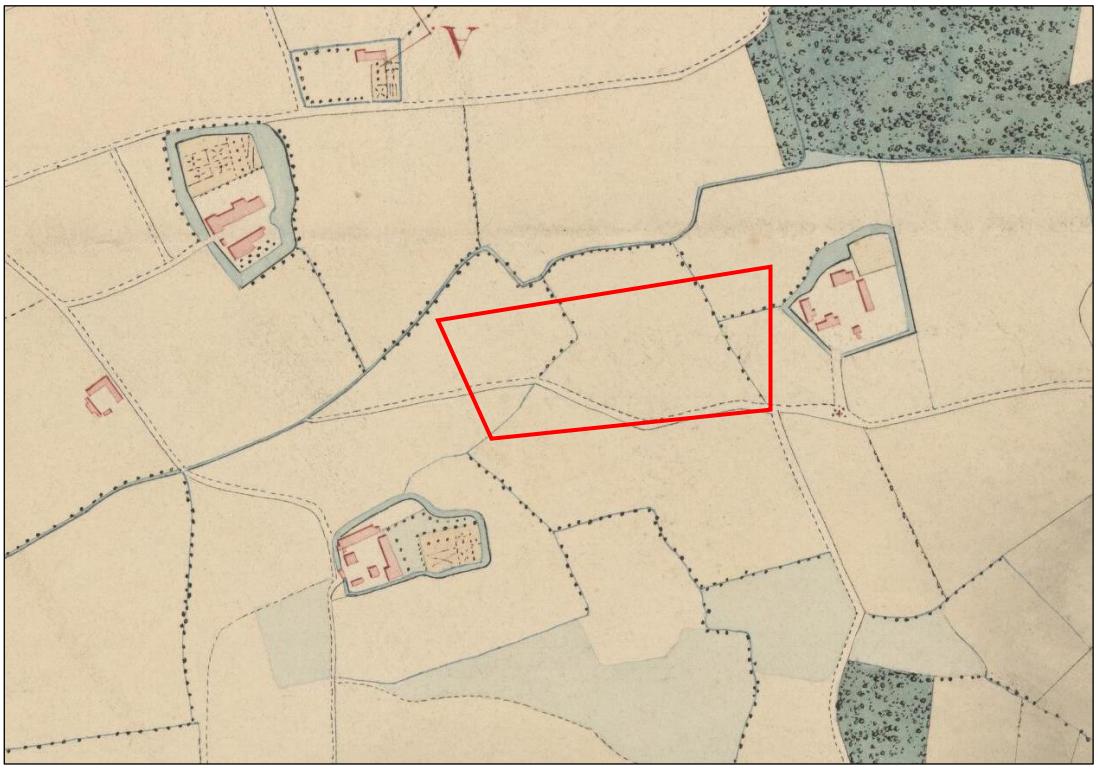
Toen de stad in de 20e eeuw wilde uitbreiden, werd eind jaren ’50 beslist om het gebied tussen de Oudenaardsesteenweg en de spoorlijn naar Ronse te ontwikkelen tot nieuw stadsdeel. Oorspronkelijk werd deze zone de vallei van de Klakkaerdsbeek genoemd, maar het nieuwe stadsdeel kreeg uiteindelijk de naam de Drie Hofsteden, refererend aan de drie hoeves in de directe omgeving van het plangebied. Het plangebied zelf kwam tot ontwikkeling in functie van sociale huisvesting in de jaren ’60 en ’70.

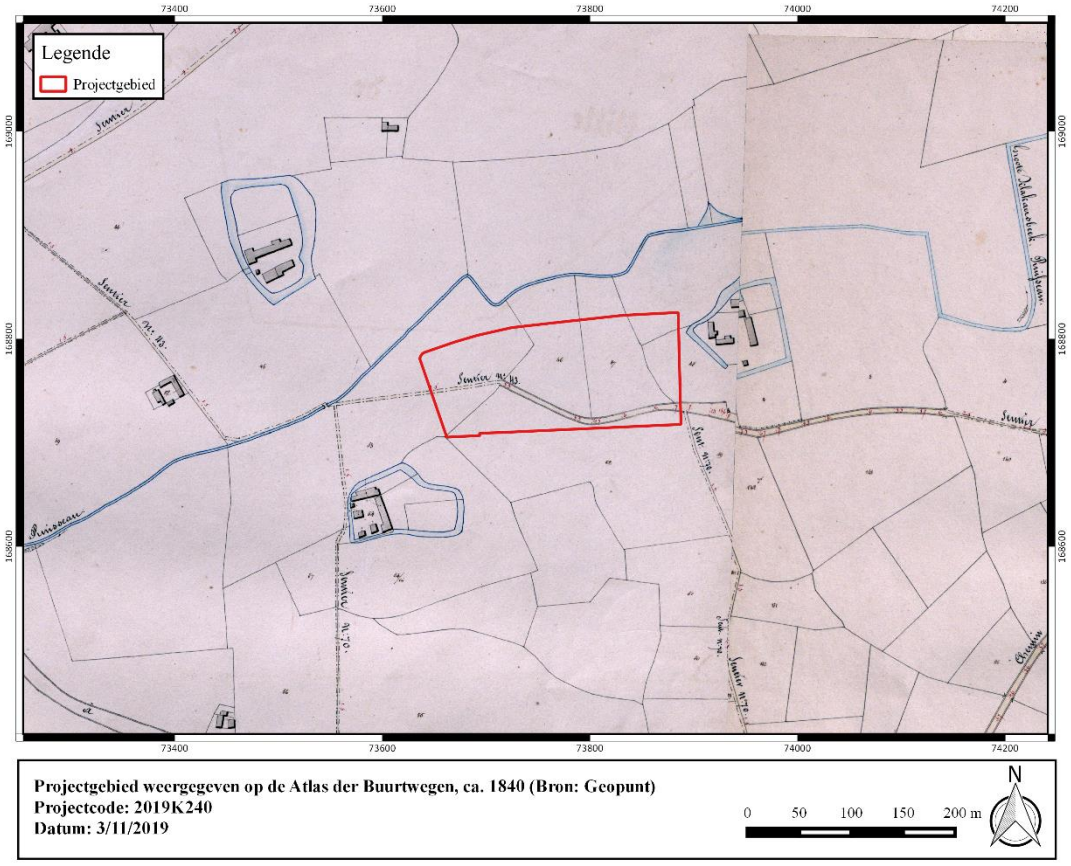
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

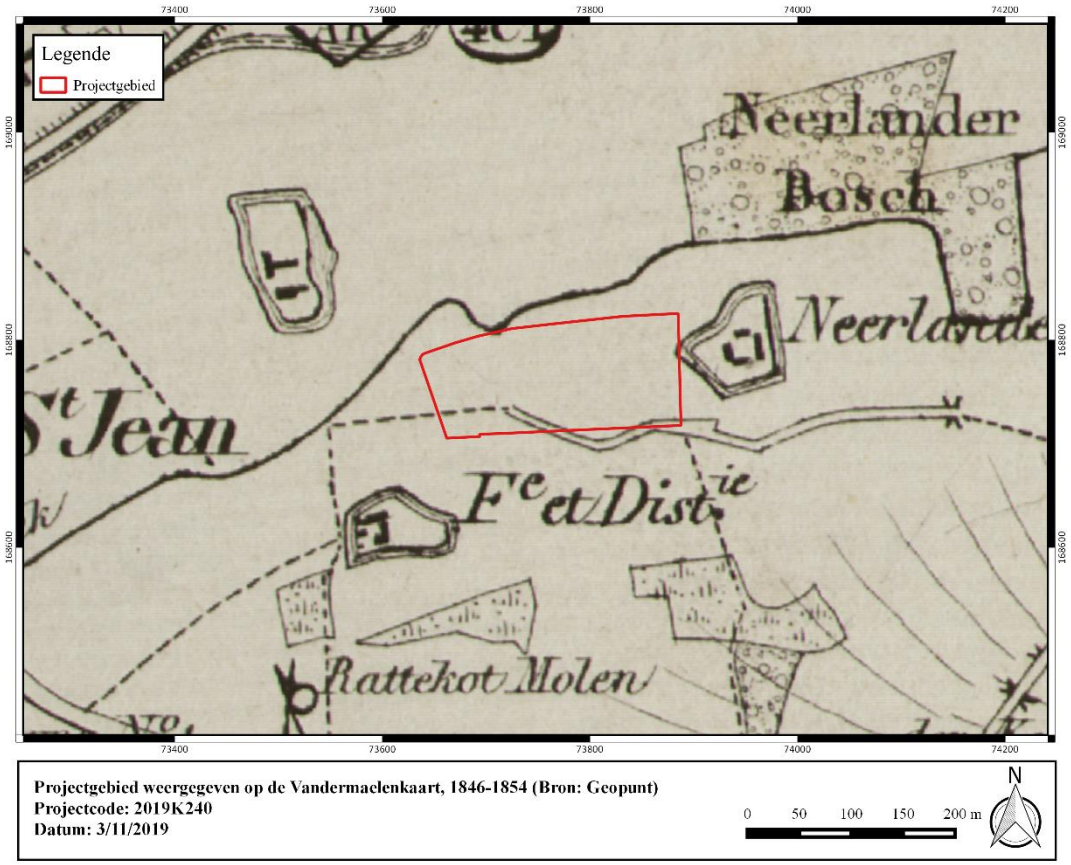
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

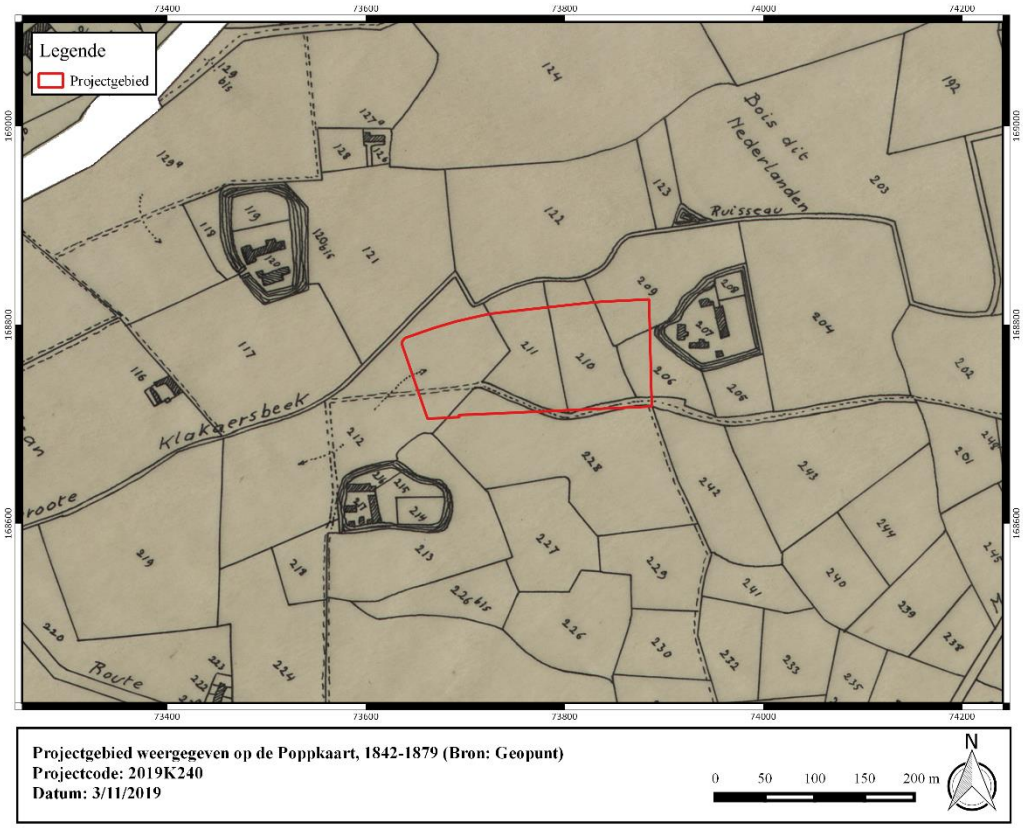
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op een plan van 1828 (Bron: Geopunt).

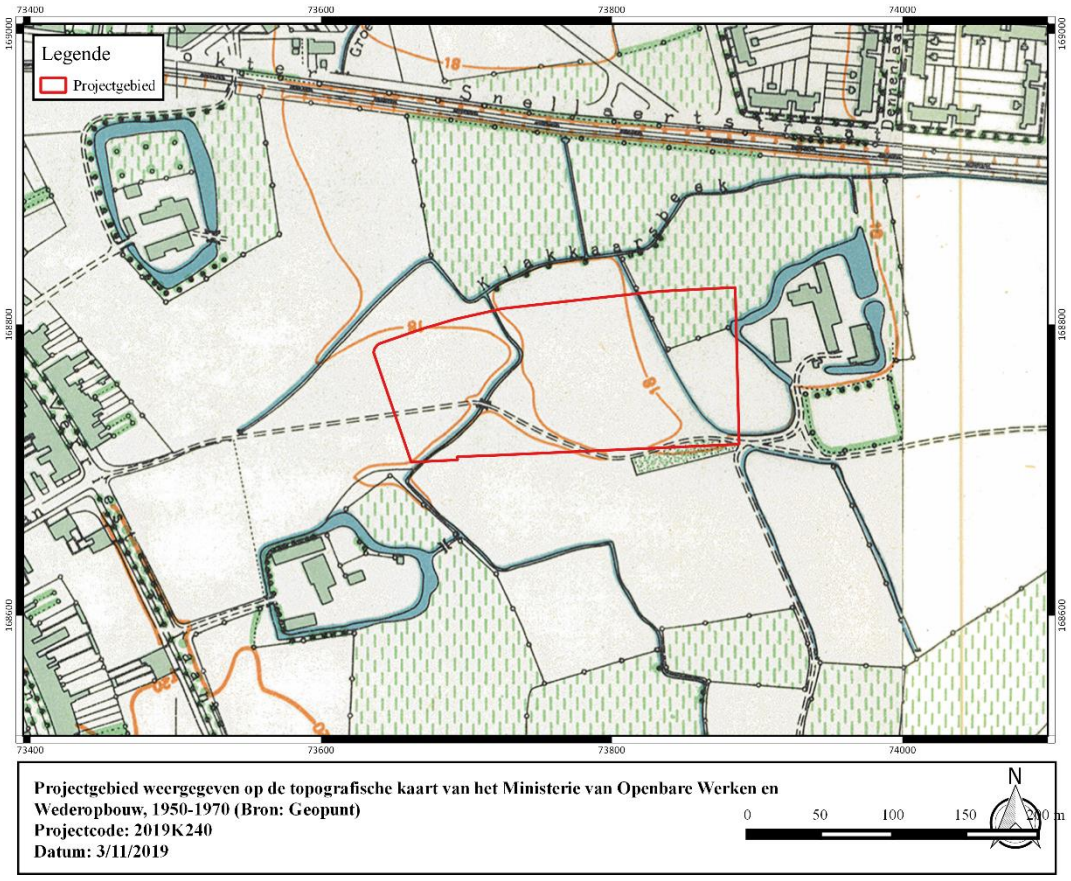
Figuur 33: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 34: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

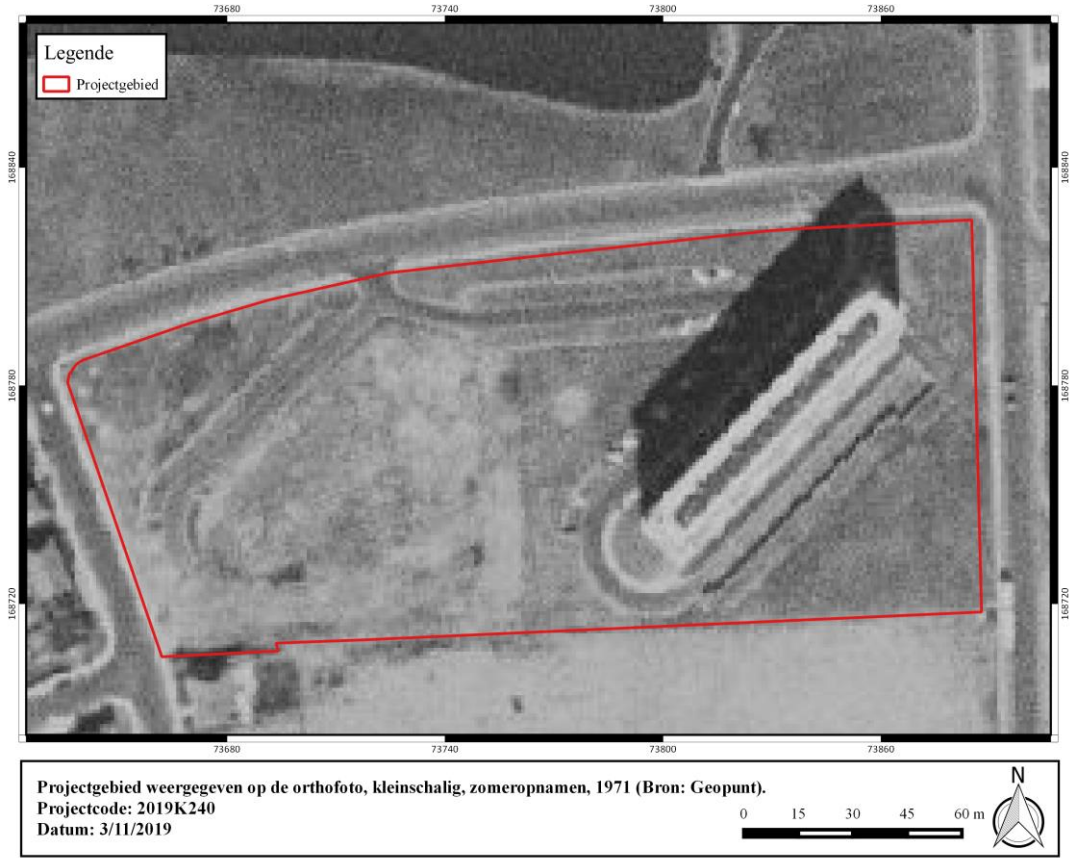
Figuur 35: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

Figuur 36: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

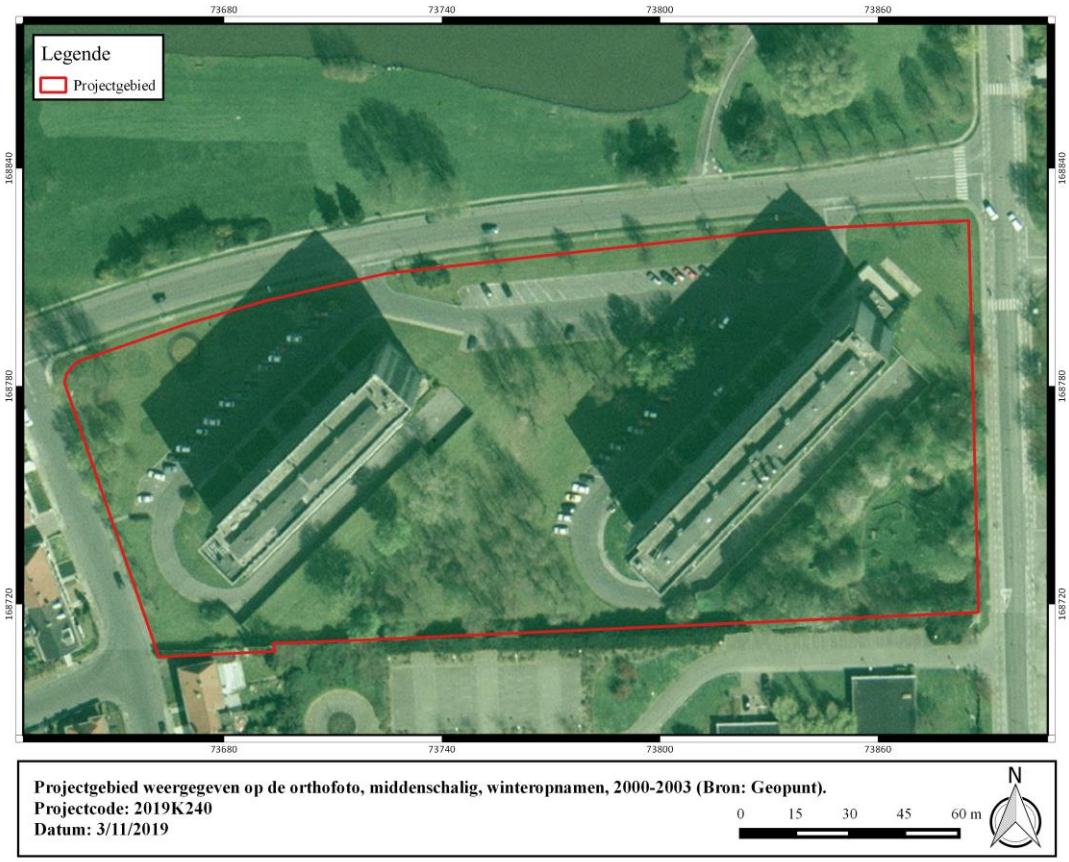
De orthofotosequentie geeft een duidelijke evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied. Het oostelijke appartementsgebouw binnen de projectgrenzen kwam tot ontwikkeling eind jaren ’60 – begin jaren ’70 en is duidelijk waar te nemen op de orthofoto van 1971. Vanaf de orthofoto van 1979-1990 is ook het westelijke gebouw en de omliggende verharding gerealiseerd. Op deze luchtopname is de huidige toestand reeds duidelijk waar te nemen. In 2017-2018 kwam ook centraal binnen het terrein een nieuwbouw tot ontwikkeling.

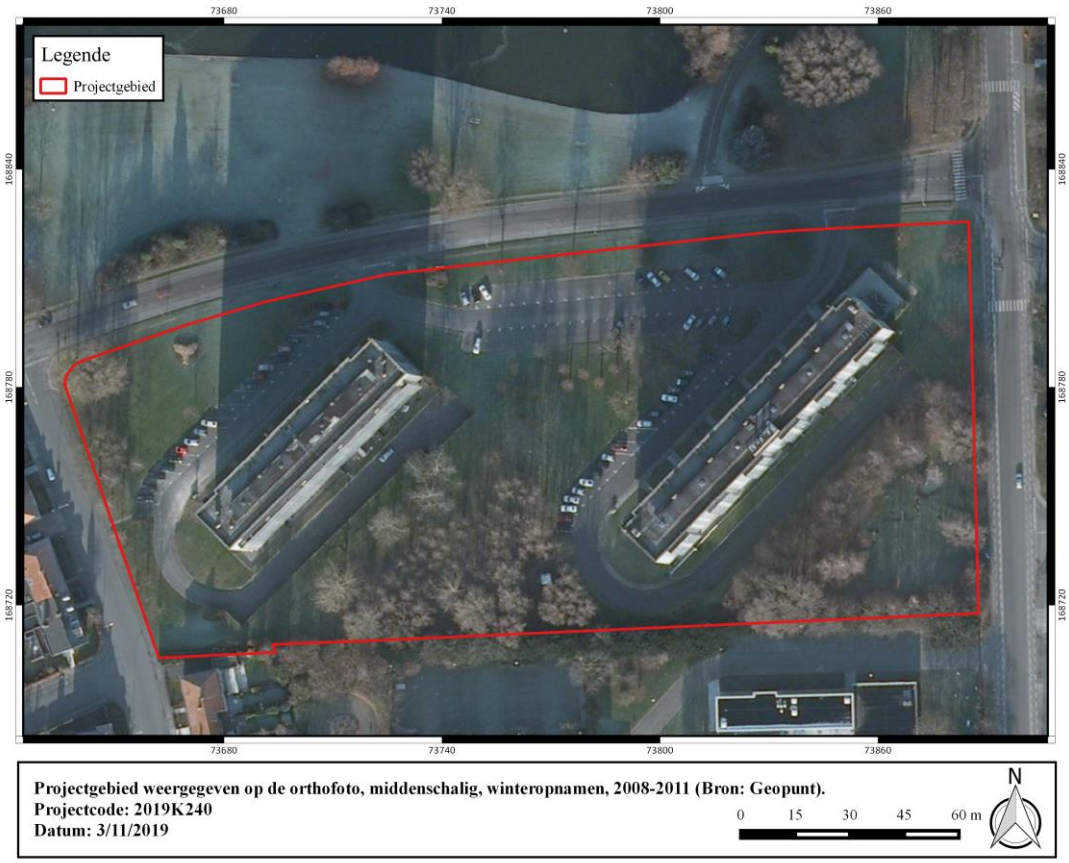
Figuur 37: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

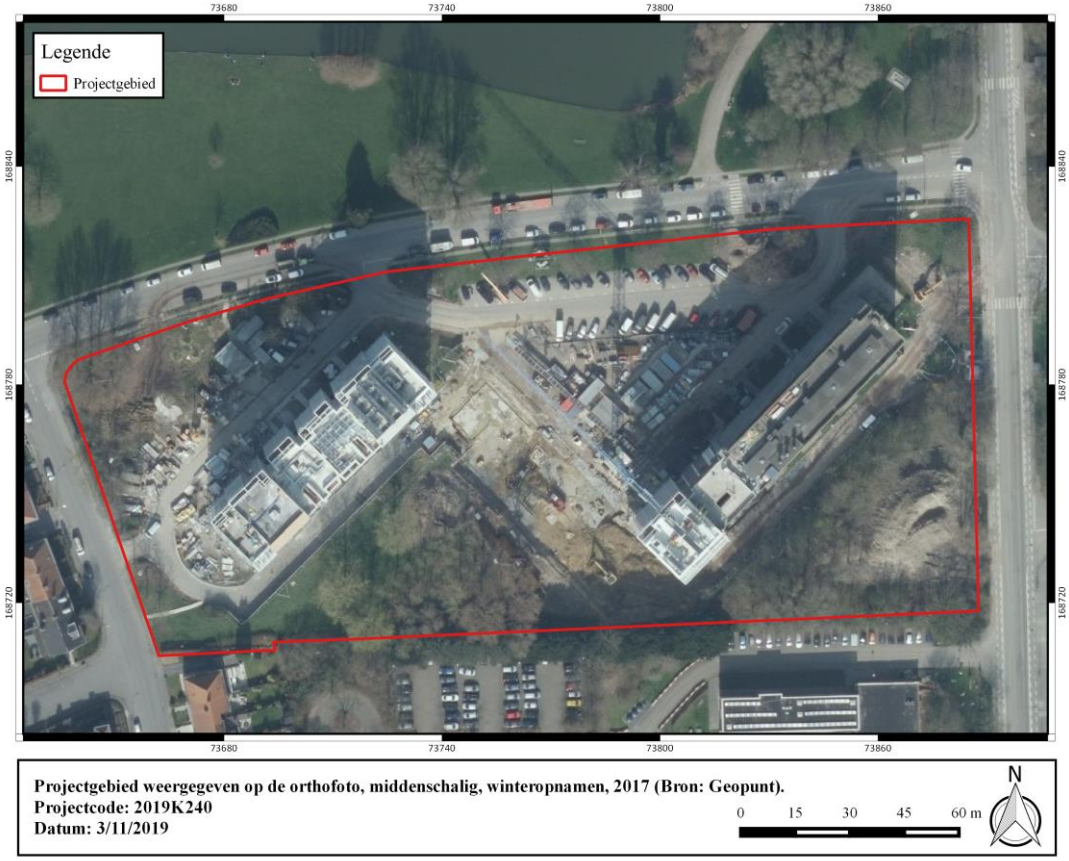
Figuur 38: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

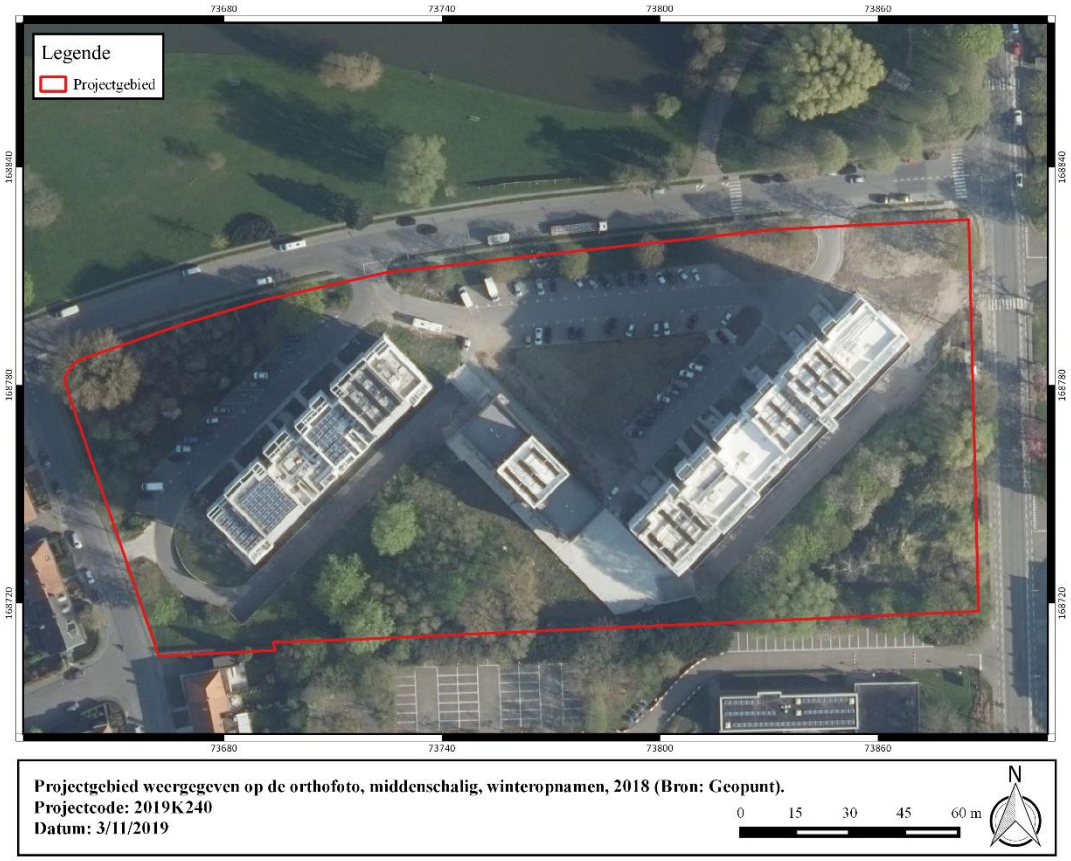
Figuur 39: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 40: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 41: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

Figuur 42: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de heraanleg van de buiteninfrastructuur rondom de meergezinswoningen aan de Volksvertegenwoordiger De Jaegerelaan te Kortrijk. Het projectgebied is ca. 2,42 ha groot en wordt ingenomen door 3 meergezinswoningen met ondergrondse parkeerfaciliteiten. De geplande ontwikkeling omvat de aanleg van nieuwe wandelpaden, infiltratiebekkens, verharding en landschapshermodellering. De gecombineerde oppervlakte van deze werken bedraagt 1,67 ha, waarbij rekening dient gehouden te worden met een ontgravingsdiepte die varieert tussen 30cm onder het maaiveld (groenaanleg) en 90cm onder het maaiveld (infiltratiebekkens).

Landschappelijk gezien is Kortrijk gelegen op de overgang van de zandleemstreek en de Vlaamse Vallei, op de rand van de Leievallei. Het onderzoeksgebied situeert zich op de rand van het Weichseliaan terras langs de Leie. Ten zuidoosten van het onderzoeksgebied bevindt zich de heuvel van het Banthoutbos, een restheuvel. Verder zuidwaarts situeren zich de uitlopers van de heuvelruggen van de Vlaamse Ardennen. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer waarvan de top bestaat uit laat-Pleistocene tot vroeg-Holocene eolische afzettingen. Vanwege het bebouwde karakter van het onderzoeksgebied en de directe omgeving geeft de bodemkaart geen informatie weer. Op basis van de huidige toestand van het terrein en het hoogtemodel kan afgeleid worden dat binnen de grenzen van het onderzoeksgebied reeds verschillende maaiveldwijzigingen hebben plaatsgevonden. De impact hiervan op het bodemarchief ter hoogte van de geplande werken is ongekend.

Cartografische bronnen wijzen op een landelijk en open karakter van de omgeving in de 2^{e} helft van de 18^{e} eeuw. De historische kern van Kortrijk bevindt zich een kleine kilometer ten noordwesten van het onderzoeksgebied. De Kabinetskaart geeft aan dat het volledige terrein in gebruik is als akker in de 2^{e} helft van de 18^{e} eeuw. Zowel ten westen en direct ten zuidwesten van het onderzoeksgebied is op de Ferrariskaart een omwald hoevecomplex ingetekend. Op de 19^{e}-eeuwse bronnen zijn beide sites nog afgebeeld, hoewel de zuidwestelijke site niet langer als cirkelvormig is ingetekend. Direct ten oosten van het onderzoeksgebied is op dit kaartmateriaal eveneens een omwald hoevecomplex aangegegeven. Op de 19^{e}-eeuwe bronnen is ten noorden van het onderzoeksgebied het oost-west georiënteerd verloop van de Klakaertsbeek te zien. Ook op de kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is deze waterloop te herkennen. Naar alle waarschijnlijkheid wordt deze beek afgeleid in de 2^{e} helft van de 20^{e} eeuw. Op de orthfotosequentie is te zien hoe de huidige situatie tot stand komt. Het terrein wordt sinds de jaren ’70 ingenomen door bebouwing.

Op het terrein zijn geen archeologische waarden gekend. Op het kaartbeeld van de CAI valt op dat er rondom het terrein weinig tot geen effectieve archeologische sites gekend zijn. De drie omwalde sites rondom het terrein zijn reeds opgenomen. Het gros van de gekende vindplaatsen situeren zich ter hoogte van de stadskern. Een oudere waarneming uit de jaren ’50 wijst op de aanwezigheid van een V-vormige spitsgracht uit de Romeinse periode (CAI 70979). Ook meer richting het centrum van Kortrijk wijzen waarnemingen op de aanwezigheid van een grafveld uit de vroeg-Romeinse periode, meerdere graven waren voorzien van bijgiften (CAI 70977). Overige terreinwaarnemingen betreffen in hoofdzaak resten van het laatmiddeleeuws en vroegmoderne stadsweefsel.

Concreet wijzen de beschikbare gegevens op een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Vanwege de ligging op het oude rivierterras dient ter hoogte van het onderzoeksgebied enigszins uitgegaan te worden van een verhoogde trefkans inzake artefactensites. De gekende archeologische sites en cartografische bronnen wijzen op bewoning in de Romeinse periode en

middeleeuwen. Tegenover deze verwachting staat echter het feit dat het terrein bebouwd en verhard is en dat duidelijk reeds ingrijpende graafwerken en landschapshermodellering heeft plaatsgevonden binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Vanwege deze sterke indicaties voor een verstoord bodemarchief is in de eerste plaats een landschappelijk bodemonderzoek noodzakelijk. Blijkt het bodemarchief inderdaad geroerd, dan kan verder onderzoek vermoedelijk niet langer leiden tot enige kenniswinst. Blijkt daarentegen dat bodemhorizonten, die indicatief zijn voor gunstige bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactensites nog aanwezig zijn, dan is plaatselijk een verkennend archeologische booronderzoek noodzakelijk. In het geval van een positieve staalname wordt dit onderzoek in functie van steentijdsites aangevuld met een waarderende stap en proefputten. Met betrekking tot resten van bewoning of begraving vanaf het neolithicum, is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.